Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXIV., št. 153 Ljubljana, ponedeljek 7. julija 1941-XIX Cena 40 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠT. 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L, Za inozemstvo 10 L.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Sovjeti se umikajo na Stalinovo črto

Ta črta, o kateri ni točnih podatkov, gre od Belega morja mimo Leningrada ter zapadno od Moskve čez Smolensk in Kijev do Črnega morja — Zgrajena je po izkušnjah Maginotove in Siegfriedove črte in se razteza v globino 100 km — Po pisanju nemških listov se njen pomen ne sme podcenjevati

Berlin, 7. julija. s. Po dnevnem vojnem poročilu nemškega vrhovnega poveljstva se nadaljujejo sistematično operacije proti Stalinovi črti. Ta črta, piše »Montag«, se ne sme podcenjevati, vendar bodo nemške sile napadle in razbile tudi ta poslednji odpor, ki ga namerava rdeča armada nuditi na tej črti. Gotovo je vsekakor, da so bili v prvih dveh tednih vojnega pohoda ustvarjeni tehnični pogoji za končno zmago.

Rim, 7. julija. s. Angleška propaganda napoveduje, da se bodo Rusi odločno zoperstavili nasprotniku na tako zvani Stalinovi črti. O tej obrambni črti ni natančnejših podatkov, kakor to velja v ostalem za vse ruske vojaške priprave. Na Kremlju trdovratno molče. Znano je le, da je Stalinovo črto zgradil inž. Pivarov, Stalinov ljubljenec, in da predstavlja ruska obrambna črta sistem trdnjav, ki so jih gradili po izkušnjah, pridobljenih pri gradnji Maginotove in Siegfriedove linije. Po svoji zunanjosti spominja Stalinova črta na Maginotovo. Glede na utrdbe v globino pa so se Rusi ravnali po gradbenih načrtih, po katerih je bila zgrajena nemška zapadna črta. Baje je Stalinova črta široka 100 km.

Take vesti so se preko New Yorka razširile v London in od tod po svetu. Nemške vojne sile, ki so uničile znamenito Maginotovo črto, pa imajo gotovo vsa sredstva, da prodro tudi skozi to utrjeno področje. V rušenju trdnjav so se Nemci v zadnjih dveh letih naravnost specializirali, tako vsaj sodi večina mednarodnih vojaških krogov. Ti krogi pripominjajo, da so Maginotovo črto branile sveže in dobro izvežbane čete, ki so bile razvrščene na njej že nekaj mesecev. Na Stalinovi črti pa se prav sedaj šele zbirajo ruske rezerve, ki utrdb niti dobro ne poznajo in nanjo se umikajo tudi ostanki velikih oddelkov, ki so bili v dosedanjih borbah že premagani. Zmešnjava mora biti torej ogromna. Znano je tudi, da Stalinova črta ni bila docela dograjena in da bo zaradi tega na nekaterih točkah težje vdržala nemški pritisk. Ko bodo Nemci dognali, kje so njene ranljive točke, bodo znali to že izkoristiti. Stalinova črta je zgrajena baje od severa proti jugu, ob Belega do Črnega morja in sicer zapadno od Leningrada in Moskve mimo Smolenska in Kijeva.

Evakuacija Moskve in Leningrada

Stockholm, 7. jul. u. Izve se, da so bili že izdani ukrepi za evakuacijo Moskve in Leningrada s strani civilnega prebivalstva. V vsej Rusiji so bila prekinjena javna dela.

Barbarske metode bojevanja

Stockholm, 7. julija. s. Vojaški sotrudnik lista »Nya Dagligt Allehanda« je objavil članek o vojni taktiki sovjetov, njihovi vojaški pripravljenosti in o njihovih deloma azijskih načinih vojevanja. Med drugim pravi: Odkar je Peter Veliki storil vse, da bi moderniziral svojo vojsko in način njenega bojevanja po zapadnih sistemih, so potekla že stoletja. Kljub temu pa spadajo metode iz barbarskih časov še zmerom k obrambni taktiki sovjetske zveze. Tako na pr. sedaj na vzhodni fronti daleč v zaledje rušijo in uničujejo vse, kar bi moglo kakorkoli služiti nasprotniku.

Zahrbtni napadi sovjetskih četnikov

Berlin, 7. julija. s. Kakor poroča DNB, so v bližini Dvinska sovjeti, ki so bili poskriti po gozdu, nenadno napadli neki tovorni vlak. Železničarji in vojaki, ki so spremljali vlak, so se takoj postavili v bran, čeprav je bil sovražnik v premoči. Štirje nemški vojaki so bili ujeti, eden izmed njih je bil nevarno ranjen. Pozneje so sovjeti — očitno so bili to četniki, — ubili svoje ujetnike, ker so opazili, da so jih Nemci pričeli zasledovati. Ranjenega vojaka so pustili kraj ceste. Neka nemška patrola ga je rešila.

Orjaški sovjetski tanki

Berlin, 6. jul. s. Nekatera oklopna vozila rdeče vojske so naravnost orjaška ter imajo 92 ton. Izgledajo mogočno, toda njihova ofenzivna učinkovitost je skoraj enaka ničli, ker je njihova gibljivost zelo majhna. Oboroženi so s 15 mm topom ter s strojnico, ki ima dokaj velik radij. Na najbolj ranljivih mestih doseže debelina oklepa do 6 cm, namreč toliko kakor nekatere vojne ladje. Kljub temu posebni nemški planinski oddelki vendarle uspevajo v likvidaciji takih orjakov v primeroma kratkem času. Kakor nam pripoveduje poveljnik nekega nemškega topniškega oddelka, pustijo Nemci, da se približajo sovjetski tanki približno na 90 m, potem pa šele ustrele na nje. V kratkih naslednjih trenutkih napadejo nemški vojaki tank z ročnimi granatami in preprečijo njegovo nadaljnjo sposobnost manevriranja.

Hangö popolnoma obkoljen

Helsinki, 7. julija. s. Sovjetska trdnjava Hangö v Finskem zalivu je popolnoma obkoljena in je ni mogoče več oskrbovati. Finske čete so jo obkolile od vseh strani in tudi z morske strani ne more dobiti pomoči po hudih udarcih, ki jih je pretrpela sovjetska mornarica. Finska težka artilerija uničuje drugo za drugo ruske utrdbe.

Število ujetnikov narašča

Berlin, 7. julija. s. DNB poroča, da so nemški oklopni oddelki na vzhodni fronti zajeli veliko število ruskih vojakov, ki so pripadali specializiranim oddelkom. Ti so izjavili, da so še lani nastopili pri velikih vojaških revijah na Rdečem trgu pri Moskvi.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 7. julija. s. Vrhovno poveljstvo madžarske vojske je snoči objavilo naslednje službeno poročilo: **Dne 5. julija so madžarske čete dosegle Dnjester. Močni sovjetski oddelki, ki so zaostali in se trdovratno branijo, se skušajo na nekaterih krajih umakniti čez reko.**

Preki sod v Rumuniji

Bukarešta, 7. jul. rs. Preki sod v Konstanci je obsodil komunista Sarbi Filomona, ki je s štirimi drugimi sokrivci, že obsojenimi na dosmrtno prisilno delo, skušal razsvetliti Konstanco med nočnim bombardiranjem sovjetskih letal. Vojaška oblastva v Moldaviji so končala evakuacijo Židov iz vojnega pasu. V zadnjih dneh sta bila ustreljena dva Žida, ki sta vohunila v korist Sovjetski zvezi. Dalje je bil ustreljen neki žid, ker je skušal prerezati telefonske žice. Večina Židov, ki so skušali izvršiti sabotažna dejanja v Moldaviji, je nosila vojaško obleko.

Letalske akcije

Berlin, 7. jul. s. Tudi včeraj je nemško letalstvo bombardiralo sovražno zaledje ter je predvsem uničevalo kolone na pohodu, zbiranje čet in vlake. Vzhodno od Minska je bil uničen vlak, ki je vozil vojaštvo in vojni material. Vzhodno od Smolenska so bili uničeni trije vlaki. Eden teh vlakov je imel 60 vagonov.

Berlin, 7. julija d. Posebni vojni dopisnik Walter Möller opisuje napade nemških letal na področje pri Murmansku. Omenja da je Murmansk za Sovjetsko Rusijo velike važnosti. Je to edina ruska luka, ki celo leto ne zamrzne. V Murmansku se nahajajo ogromna skladišča drv, tovarne, ladjedelnice in suhi doki, v katerih je mogoče popravljati tudi največje prekomorske ladje. Tudi kot vojna luka je Murmansk pomemben. Z Leningradom veže Murmansk 2000 km dolga železniška proga, ki pa je zaradi nemških letalskih napadov sedaj že na več mestih prekinjena. Pri Murmansku se nahajajo tri večja sovjetska letališča. Ta so v prvi vrsti predmet nemških letalskih napadov.

Möller opisuje nato enega takih napadov, izvedenega v svitu polnočnega sonca. Formacijo nemških bombnikov je spremljalo več lovskih in rušilnih letal. Mesta samega letala niso napadla, temveč so se usmerila proti letališču na jugu Murmanska. Sovražna lovska letala so se takoj spustila v boj z nemškimi letali. Ruski lovci sicer niso tako hitri kakor angleški Spitfirei, toda so vendarle zelo dobri aparati ter jih ni podcenjevati. Nemška letala so odvrgla na letališče bombe ter so pogodila več letal in poslopij. Dve nemški lovski letali sta se spustili v boj z ruskimi lovci, vendar dopisnik s svojega letala ni mogel videti izida borbe.

Zapadna fronta

Berlin, 7. julija. s. Blizu La Havra je angleško letalstvo včeraj v velikem spopadu nad Kanalom izgubilo 17 letal. Na nemški strani v tem boju ni bilo nobenih izgub. Do spopada je prišlo, ko so angleška letala skušala napasti objekte ob francoski obali.

Berlin, 7. jul. s. Neka nemška podmornica je potopila angleški parnik, ki je bil natovorjen z znatnim številom letal vrste »Spitfire«, ki so bila namenjena v Aleksandrijo. Neka druga nemška podmornica je potopila angleško trgovsko ladjo, ki je bila tudi dobro naložena z letali, ki so bila namenjena v Anglijo.

Brez takojšnje in popolne ameriške pomoči Anglija ne more vzdržati

Porazno mnenje „puščavskega Napoleona" generala Wavella

Buenos Aires, 7. julija. s. »La Nazion« je objavila izjave, ki jih je dal general Wavell njenemu poročevalcu v Kairu. Odstavljeni »puščavski Napoleon« je kategorično izjavil, da Velika Britanija ne bo mogla zmagati v tej vojni brez totalnega sodelovanja Zedinjenih držav v vojni. Na vprašanje novinarja, ali bi Angleži lahko zmagali brez popolne intervencije Zedinjenih držav, je namreč general za trenutek obmolknil, odkimal je in nato dejal: Potrebujemo letala, tanke, strelivo, ladje in predvsem ljudi, čimprej.

Novinar je v svojem poročilu Wavellovo mnenje tolmačil takole: Če bo vojna trajala dolgo, bo rezerva ljudi iz Zedinjenih držav potrebna. Letala, topovi in tanki iz Amerike ne bodo mogli odločiti v vojni, namreč bodo mogli pomagati Angliji le toliko, da bo dalje časa vzdržala. Toda zaradi ljudi, bo imel odpor Anglije svojo mejo. Nemčijo bi bilo mogoče premagati v primernem trenutku, toda le z vpadom v njeno ozemlje. Z letalskimi napadi bi bilo treba popolnoma razmrviti njeno odpornost. V Nemčijo bi lahko vdrle izključno le ameriške čete.

Pomanjkanje premoga v Angliji

Rim, 7. jul. s. Od 4. julija je v vsej Angliji uveljavljeno racioniranje premoga. V proglasu vlade se pravi, da se ne ve, ali bo mogoče za bodoče mesece izdajati določene mesečne obroke, prebivalstvo pa se poziva, naj do skrajnosti varčuje s premogom pa tudi s plinom in z elektriko.

Špansko notranje posojilo

Madrid, 7. julija. s. Španska vlada je pred kratkim razpisala dvemilijardno notranje posojilo. Vpisovanje se je pričelo v soboto zjutraj in do večera je bilo posojilo v celoti vpisano, poleg tega pa je bilo državi stavljeno na razpolago še nadaljnih 500 milijonov pezet. Samo v Madridu so vpisali nad eno milijardo.

Obmejni incidenti med Ekvadorjem in Perujem

Buenos Aires, 7. julija. s. Iz raznih virov se prispele vesti, da je prišlo na ekvadorsko-perujski meji do cele vrste obmejnih spopadov. Prve vesti o tem so prispele iz Quita.

Zahvala Visokega Komisarja Eksc. Graziolija

funkcionarjem Finančnega ministrstva in Italijanske banke

Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine Eksc. Grazioli je sprejel vse funkcijonarje Finančnega ministrstva in Italijanske državne banke, ki so sodelovali pri zamenjavi dinarjev v lire. Visoki Komisar je po udaril hitrost in red pri zamenjavi ter se toplo zahvalil prisotnim tovarišem. Visoki Komisar je izrazil svoje priznanje tudi varnostnim organom, ki so doprinesli k rednemu poteku poslovanja. Sestanek se je končal z vdanostnimi pozdravi Kralju in Duceju.

Priprave za ustanovitev sindikalnih organizacij

Visoki Komisar je včeraj sprejel predsednika Fašistične konfederacije trgovskih nameščencev nacionalnega svetnika Palabina in zastopnika tržaške zveze trgovcev nacionalnega svetnika Vagliana. Dolg in prisrčen razgovor se je nanašal na probleme, ki se tičejo sindikalne organizacije trgovinskih nameščencev v Ljubljanski pokrajini.

Elogio dell'Alto Commissario

ai funzionari del Ministero delle Finanze e della Banca d'Italia

L'Alto Commissario della Provincia di Lubiana ha ricevuto tutti i funzionari del Ministero della Finanza e della Banca d'Italia incaricati delle operazioni per la conversione dei dinari in lire. L'Alto Commissario ha rilevato la rapidità e la regolarità con le quali la conversione si è svolta e ha rivolto ai camerati presenti un vivissimo elogio estendendo il suo compiacimento a tutti gli agenti della Forza pubblica che hanno contribuito al regolare svolgimento delle operazioni.

La riunione ha avuto termine col saluto al Re e al Duce.

Preparativi per la costituzione di sindicati nella provincia

L'Alto Commissario ha ricevuto ieri il presidente della Confederazione fascista dei lavoratori del commercio, Cons. Naz. Paladino, accompagnato dal Cons. Naz. Vagliano dell'Unione di Trieste, intrattenendolo in lungo e cordiale colloquio, durante il quale vennero esaminati taluni problemi attinenti alla organizzazione sindacale della provincia di Lubiana.

Pritisk na Tobruk

Razdejanje baterij in obstreljevanje ladij v trdnjavi — Uspešni letalski napadi na naprave v Tobruku in Sidi el Baraniju

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil dne 6. julija naslednje 396. službeno vojno poročilo:

V severni Afriki je naše topništvo uničilo v Tobruku dve sovražni bateriji in je zadelo ladje v pristanišču.

Letalske formacije osi so napadle pristaniške naprave in zasidrane ladje, baterije ter oskrbovalne naprave. Povzročile so požare in eksplozije ter potopile manjši parnik.

V napadu v nizkem poletu proti nekemu sovražnemu letalskemu oporišču v bližini Sidi Baranija je naše lovsko letalstvo povzročilo požare na prevoznih sredstvih in vojašnicah.

Sovražnik je izvedel letalske napade na Bengazi in Derno.

V vzhodni Afriki so bile čete v Galli in Sidamu, zmanjšane na neznatno peščico junakov, ki niso imeli več niti živeža niti municije, prisiljene, da s priznanjem časti orožja popuste pred naraščajočimi silami sovražnika, potem ko so se borile do skrajnih možnosti ter so še včeraj pri Gori vzdržale borbo, v kateri so prizadele sovražniku znatne izgube.

V Gondarju in drugih krajih se borba nadaljuje.

Junaški odpor italijanskih čet v Vzhodni Afriki

Rim, 7. julija s. Potem ko je padla Amba Alagi, je sovražnik pričel napad na naše sile pri Galli in Sidamu, ki so se že dva meseca zmagovito borile proti premočnemu sovražniku. Napad je bil koncentričen, bitka je bila silna na vsej dolgi fronti od jezerc pri Dabusu do Dal Kaffe pri Limmu. Ceste, ki so jih zgradili naši delavci v petih letih plodne kolonizacije, so služile sovražniku in so olajševale njegovo premikanje. Sovražnik je lahko uporabljal v veliki meri oklopna vozila proti našim četam, ki so bile že utrujene in oslabljene. Bila je neenaka borba, v kateri naše čete niso imele upanja na uspeh, temveč so hotele samo služiti domovini in podaljšati odpor, da bi vezale na ta način čete, ki bi jih sovražnik lahko uporabil drugod. Edino plačilo teh žilavih borcev imperija je bilo tveganje, pomanjkanje in žrtvovanje. Brez oporišč in ob dežju, ki je otežkočal premikanje so se naše čete borile proti sovražniku, ki je napadal od vseh strani, in to s požrtvovalnim duhom, ki je zbudil začudenje sovražnika. Vsaka skupina se je borila do zadnjega, dokler je ni pomanjkanje municije in živeža prisililo k predaji. V pasu malih jezer se je neka kolona borila nad mesec dni, čeprav je bila od vseh strani obkoljena. Južno od tod sta se borili dve diviziji, ki sta bili že oslabljeni. Ena se je predala, drugi se je posrečilo pretolči se z neverjetnimi težkočami do področja Dembidolla, kjer je general Gazzera ukazal poslednjo obrambo. Tu so se zbrale tudi čete, ki so bile v Gimmi, potem ko je bilo mesto zapuščeno, da bi se obvarovalo civilno prebivalstvo. Tu so se zbrale tudi čete, ki so se umaknile iz Bauda.

V Dembidollu je bil zadnji odpor čet, ki so se 13 mesecev borile s premočnim sovražnikom. Ti vojaki, ki niso bili nikoli poraženi na bojišču, so popustili šele tedaj, ko jim je zmanjkalo zadnjih sredstev za borbo. Danes imajo ponosno zavest, da so dobro služili domovini in da so zapustili v tej zemlji svetlo tradicijo civilnih in vojaških kreposti, ki bo obrodila sadove ob uri zopetne osvojitve.

Pressione su Tobruk

Distruzione di batterie e bombardamento di navi nella piazza — Riusciti attacchi aerei contro impianti a Tobruk e presso Sidi el Barrani

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 6 luglio il seguente bollettino di guerra Nn 396:

Nell'Africa settentrionale a Tobruk la nostra artiglieria ha distrutto due batterie nemiche e battuto navi nel porto. Formazioni aeree dell'Asse hanno attaccato apprestamenti portuali e navi alla fonda, batterie e sistemazioni logistiche provocando incendi ed esplosioni ed affondando un piccolo piroscafo. In un attacco a volo radente contro una base aerea nemica nei presi di Sidi el Barrani, la nostra caccia ha incendiate automezzi e baraccamenti.

Il nemico ha compiuto incursioni aeree su Bengasi e su Derna.

Nell'Africa orientale le truppe del Galla e Sidamo ridotte ad un esiguo pugno di eroi senza più viveri ne munizioni, dopo aver combattuto sino all'estremo di ogni possibilità e sostenuto ancora ieri presso Gore un combattimento in cui hanno inflitto notevoli perdite al nemico, sono state costrette a cedere con l'onore delle armi, di fronte alle crescenti forze avversarie.

A Gondar ed in altre località continua la battaglia.

Popis prebivalstva

Ljubljanske pokrajine

Za dan 31. julija 1941-XIX je v Ljubljanski pokrajini odrejen popis prebivalstva. Vojaki italijanske oboroženе sile vseh stopenj, vštevši kr. karabinjerje in kr. finančno stražo, so izvzeti od popisa.

V dneh od 26. do 30. tega meseca bodo popisni uradniki (ki bodo imeli za to posebno osebno legitimacijo) izročili vsakemu družinskemu poglavarju in vsakemu predstavniku zajednice (lastniki ali zakupniki hotelov, gostiln, penzij, zavetišč, bolnic, zdravilišč itd.) družinsko ali zajedniško polo, ki jo bo moral vsak družinski poglavar in vsak predstavnik zajednice skrbno izpolniti in tako popolnjeno in podpisano imeti pripravljeno na dan 1. avgusta zjutraj, ko bodo popisni uradniki začeli pobirati popisne pole.

Družinski poglavarji in predstavniki zajednic se bodo morali zaradi pravilne izpolnitve popisne pole skrbno ravnati po navodilih na prvi in četrti strani pole.

Popisne pole, ki bi bile nepopolno ali pogrešno izpolnjene, se vrnejo popisancu za novo sestavo.

Kdor v popisni poli zahtevanih podatkov ne bi hotel dati ali bi jih vedoma v celoti ali deloma navedel napačno, se kaznuje v denarju od 500 do 2000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do treh mesecev.

Družinski poglavarji in predstavniki zajednic, ki jim popisni uradniki ne bi dostavili popisne pole do vštetega 30. julija, morajo sami iti ponjo v občinski urad.

Družinski poglavarji in predstavniki zajednic, pri katerih se popisne pole ne bi pobrale do vštetega 5. avgusta, jih morajo prav tako neposredno oddati občinskemu uradu.

Popis nima prav nobenega fiskalnega namena in velja za dobljene podatke najstrožja uradna tajnost. Podatki so namenjeni izključno za sestavo statističnih pregledov brez kakršnekoli druge individualne uporabe.

Ljubljana, 6. julija 1941-XIX.

Visoki Komisar EMILIO GRAZIOLI.

Censimento della popolazione della Provincia di Lubiana

È indetto il censimento della popolazione della provincia di Lubiana al 31 luglio 1941-XIX. I militari delle Forze armate italiane di ogni grado, compresi i RR. CC. e le RR. Guardie di Finanza, sono esclusi dal censimento.

Nei giorni dal 26 al 30 corrente, ad ogni capofamiglia e ad ogni capo convivenza (proprietari o conduttori di alberghi, locande, pensioni, ricoveri, ospedali, case di cura ecc.) sarà consegnato, dall'ufficiale di censimento (che sarà munito di apposita carta personale di riconoscimento), un foglio di famiglia o di convivenza, che i capi famiglia e i capi convivenza dovranno scrupolosamente riempire e farlo trovare completato e firmato per la mattina del 1° agosto p. v., data in cui gli ufficiali di censimento inizieranno il ritiro dei fogli stessi.

Per la corretta compilazione del foglio di censimento, i capifamiglia ed i capi convivenza dovranno attenersi scrupolosamente alle avvertenze stampate sulla prima e sulla quarta pagina del foglio stesso.

I fogli di censimento riempiti in modo incompleto o errato saranno restituiti al censito per la ricompilazione.

Chi si rifiuti di fornire le notizie richieste nel foglio di censimento o le fornisca, in tutto o in parte, scientemente errate, sarà punito con l'ammenda da 500 a 2000 lire, e, nei casi più gravi, con l'arresto fino a tre mesi.

I capifamiglia e i capi convivenza che il giorno 30 luglio non avessero, eventualmente, ricevuto dall'ufficiale di censimento il foglio di censimento, sono tenuti a recarsi all'ufficio comunale per ritirarlo direttamente.

Analogamente, i capifamiglia e i capi convivenza ai quali, entro il 5 agosto, non fosse stato ancora ritirato il foglio riempito, dovranno consegnarlo direttamente all'ufficio comunale.

Dal censimento è escluso qualsiasi scopo fiscale e le notizie raccolte sono vincolate al più scrupoloso segreto d'ufficio. Esse serviranno soltanto alla compilazione di tavole statistiche, senza alcun riferimento individuale.

Lubiana, 6 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario
EMILIO GRAZIOLI

Na Barju se obeta dobra letina

Posebno dobro kaže krompir — Lepa je rž in priporočljivo bi bilo, da bi je v prihodnje sejali več

Ljubljana, 7. julija.

Spomladi smo se upravičeno bali, da bo letošnja letina slaba, ker je bilo predolgo hladno in deževno vreme. V resnici letina ne bo tako dobra kakor bi lahko bila ob ugodnejšem vremenu, vendar ne bo tudi tako slaba, kakor smo se bali. Marsikje govorimo lahko celo o dobri letini. Tako kaže letina na Barju precej dobro.

SEDANJOST IN PRIHODNJOST BARJA

Barju pripisujejo veliko prihodnjost že dolga desetletja, odkar so bila pred svetovno vojno končana največja osuševalna dela. Že tedaj so napovedali, da bo Barje postalo prava žitnica vse dežele. Vendar je še zdaj težko trditi, ali bo Barje kdaj primerno za pridelovanje žita v večjem obsegu. Lahko pa vsekakor postane vsaj ljubljanska žitnica, a v prenešenem pomenu besede: dajalo bo lahko Ljubljani razne druge pridelke, predvsem sočivje in zelenjavo. Barjani se prav dobro zavedajo, kako velikega pomena je, da je v teh časih obdelane čim več zemlje. Zato so tudi spomladi obdelali vso orno in vrtno zemljo. Niso pa sadili in sejali rastlin v drugačnem razmerju kakor prejšnja leta; nobenih eksperimentov ni bilo. Kar so pridelovali prejšnja leta, za to so se odločili tudi letos. Zato niso sejali več žita jeseni in spomladi in tudi koruze v splošnem niso sadili več.

KORUZA IZVRSTNO USPEVA

Na Barju izvrstno uspeva koruza. Letošnja je zelo lepa, mnogo lepša kakor v dolenjskih krajih. Prejšnje čase so povodnji Barjanom uničile skoraj ves pridelek ali so pa bile spomladi tako dolgo visoke vode, da je vse delo zastalo. Zadnja leta se pa že kaže blagodejni vpliv poglobitve Ljubljanice v mestu. Zdaj se voda ob nalivih mnogo hitreje odteka z Barja, tako da ne zastaja več v jarkih in pritokih Ljubljanice. Zato tudi kmetje obdelujejo zemljo mnogo bolj brez skrbi ter z večjo vnemo. Odločijo se pa tudi mnogo lažje za pridelke, ki jih visoka voda najbolj ograža. Ko so bile večje povodnji na Barju še redne ob močnejšem in dolgem deževju, je voda pogosto uničila koruzo in krompir je zgnil v mokri zemlji.

ZAKAJ NE SEJEJO VEČ ŽITA

Marsikdo se čudi, ko vidi, kako krasna rž uspeva na Barju, zakaj Barjani ne pridelujejo več žita. Marsikje na Barju bi pa bila zemlja za žito še premokra in prerahla, a prejšnje čase, ko so bile poplave tako pogoste, sploh niso mogli misliti na pridelovanje žita. Zato pridelovanje žita na Barju nima tradicije in kmetje so še nezaupljivi. Vsekakor pa imajo mnogi že dovolj izkušenj in vedo, da na mestnem barjanskem ozemlju ni priporočljivo sejati pšenice. Pravijo, da ozimina, predvsem pšenica, slabo prezimi in se preslabo vkorenini, ker je zemlja premokra in prerahla. Uspevajo pa lahko bolje spomladi le tiste vrste žita, ki rasto hitreje od plevela. Na Barju namreč rase plevel posebno bujno in duši kulturne rastline. Pšenica raste počasneje kakor rž, tako da jo spomladi prerase plevel. Zmaguje pa rž. Zdi se pa, da doslej ljudje pri nas niso znali dovolj ceniti rži. Letos je na Barju izredno lepa rž, lepša kakor na Ljubljanskem polju. Morda bi se dobro obnesla tudi soržica — pšenica in rž skupaj — vsekakor pa bi kazalo sejati na Barju več rži in saditi več koruze.

BARJANSKI KROMPIR

Barjani sade vsako leto mnogo krompirja. Krompir na Barju dobro uspeva, zlasti v sušnih letih. Med meščani se je razširilo mnenje, da je barjanski krompir slabši, češ da je bolj voden ter da rad gnije. V resnici je pa barjanski krompir prav tako dober, če je dobre vrste ter zdrav. Vedeti pa morate tudi, da so Barjani umni kmetovalci, ker so po večini precej dobro strokovno podkovani. Že od l. 1910, ko je bilo ustanovljeno Društvo za obdelovanje Barja, so Barjani deležni dobrega teoretičnega in praktičnega kmetijskega pouka pod vodstvom priznanih strokovnjakov, a že ob koncu prejšnjega stoletja je šolski upravitelj Fran Črnagoj storil za pospeševanje kmetijstva toliko, da so sadovi njegovega dela še zdaj očitni. Njegov naslednik je Tit Grčar, ki je duša vsega kmetijskega pospeševalnega dela na Barju že od l. 1921. — Zato Barjanov ni treba še posebej učiti. Tudi krompirja ne pridelujejo tja v en dan; seme skrbno izberejo in odberejo.

IZVRSTNO KAŽE HOLANDSKI KROMPIR

Že nekaj let so na Barju pridelovali tudi holandski krompir, vrste bintje, a v manjšem obsegu. Letos jim je pa mestna občina preskrbela nekaj tisoč kilogramov semena te vrste krompirja z Dolenjskega, da so ga posadili več. To je ena najbolj zgodnjih vrst krompirja. Rumen je in cvete belo. Rožnik je že precej degeneriran in kakor se je izkazalo, ga bo bintje lahko nadomestil. Sadili so ga precej pozno, ker je bila zemlja spomladi dolgo mokra, vendar je tu in tam že toliko dozorel, da so izkopali kakor jajce debelega. Slama je zelo lepa, visoka in močna. Tako lepega krompirja niso imeli že dolgo. Upravičeno upajo, da bo tudi dobro obrodil ter da bo rasel tudi pod zemljo, ne le nad njo.

TUDI POVRTNINA LEPA

Ne le krompir, tudi fižol kaže zelo lepo. Polži ga niso uničili nikjer in tudi rja se ga ne prijema. Dobro je obrodil grah, kakor skoraj povsod letos. Lepo uspevajo paradižniki in kapusnice. Barjani pridelajo vsako leto, četudi je slaba letina, mnogo zelja in ohrovta. Za kapusnice je barjanska zemlja kakor nalašč, a seveda jo je treba tudi nekoliko gnojiti. Posebno lepo zelje pridelajo vsako leto na kmetijskem preizkuševališču, kjer pridelujejo na poizkušnjo razno povrtnino. Lani so imeli tudi okopavine, letos pa je na istem kraju posejan oves, ki tudi dobro kaže. Pridelovalci se po večini zalagajo z lepimi sadikami vrst, ki so doslej na Barju dobro kazale, pri barjanski šoli. Šola ima vzoren zelenjadni vrt in njivo, kjer je letos posajeno več vrst krompirja.

DA BO TUDI ČEBELARSTVO DONOSNO

Barjani se bavijo tudi s čebelarstvom, a večjih uspehov doslej niso imeli, ker razumevanjem. Na Barju, odnosno v Cvetočega drevja je malo, sadno drevje pa tudi cvete vsako leto. Tudi ajda na Barju ne daje čebelam dovolj medu. Zato si bodo poskusili pomagati drugače. Spomladi so zasadili ob Peruzzijevi cesti okrog 12 vrst medečih vrb na večji parceli. Vse vrste vrb, ko cveto, nudijo mnogo paše čebelam. Barje je kakor nalašč za vrbe. Povsod je dovolj mokro, da vrbe lahko izvrstno uspevajo. Vrbe, ki so jih posadili spomladi, dobro rasto in bodo izbrali za Barje najprimernejše vrste. Kmalu bodo imeli dovolj podtaknjencev, tako da bodo vrbe lahko posadili na več krajih. Na Barju bi kazalo gojiti tudi vrbe za pletarstvo. Prejšnja leta so nekaj časa propagirali vrbogojstvo na Barju, a škoda, da zamisel ni bila sprejeta z večjim razumevanjem. Na Barju, odnosno v Ljubljani bi lahko ustanovili večjo pletarsko šolo s podjetjem, ki bi dobro prospevalo. Barje bi pa lahko dajalo dovolj vrbovja brez velikih pridelovalnih stroškov.

Ducejeve odredbe v juridičnih zadevah za ozemlja, zasedenih po Italijanskih Oboroženih Silah

Rim, 6. jul. u. Službeni list objavlja naslednjo odredbo Duceja Fašizma, Prvega Maršala Imperija, Poveljnika operativnih čet na vseh frontah, z dne 2. junija 1941-XIX:

§ 1. Glede ozemlja bivše kraljevine Jugoslavije, ki so ga zasedle Italijanske Oborožene Sile in ki mejijo na Reško in Ljubljansko pokrajina, se pristojnost v civilnih, trgovinskih in kazenskih zadevah prenese od doslej pristojnega apelacijskega sodišča na posebni odsek Apelacijskega sodišča na Reki.

§ 2. V primerih, za katere velja določilo prejšnjega člena, sodi odsek, obstoječ iz treh članov skupno s predsednikom.

§ 3. Predsednik odseka je v primeru službene potrebe pooblaščen, da pritegne v sodni senat sodnika sodišča na Sušaku, za razprave o zadevah, ki so bile v smislu § 1. prenešene v kompetenco tega sodišča.

§ 4. Ta odredba je objavljena v Službenem listu Kraljevine. Razen tega je nabita v občinskih uradih bivše kraljevine Jugoslavije, ki so zasedeni od italijanske Oborožene Sile in ki mejijo na Reško in Ljubljansko pokrajino.

Sedem vagonov sena zgorelo

Gasilci še stražijo danes ob velikem pogorišču sena na Barju, kjer je v soboto izbruhnil požar

Ljubljana, 7. julija.

V soboto popoldne so postali pozorni mnogi meščani na velik steber dima, ki je začel pokrivati nebo ob 15.25. Zdelo se je, da gori nekje v Trnovem, a požar je izbruhnil daleč na Barju, blizu vasi Lip, ob dolgi Cesti na Rakovo jelšo. Gasilci so morali napraviti precej dolgo pot, preden so prispeli do gorečega senika. Gorela je velika lopa mestne pristave. V seniku je bilo okrog 7 vagonov sena in mnogo orodja ter dragi stroji, n. pr. dve kosilnici, stroj za grabljenje in stroj za obračanje. Šele pred dnevi so senik napolnili z letošnjim senom, zdaj ga je pa uničil ogenj.

K požaru so najprej prihiteli mestni poklicni gasilci pod vodstvom poveljnika mestnega gasilskega urada ing. Gričarja. Kmalu za njimi so pa prispeli prostovoljni gasilci Prostovoljne gasilske čete na Barju in društva Ljubljana mesto.

Požar je tedaj zajel že velik del poslopja, ki je bilo okrog 25 m dolgo in 10 m široko. Senik je bil precej solidno poslopje, krit z eternitom. Gasilci niso imeli lahke naloge že zaradi tega, ker je bila najbližja voda, Ljubljanica, okrog 600 metrov daleč. Zato so morali cevi zvezati po verižnem sistemu, motorko za motorko.

Vsega orodja niso mogli več rešiti iz gorečega senika, ker so nevarni zublji zajeli že vso notranjost senka. Vendar so gasilci poskušali zelo požrtvovalno rešiti, kar se je še sploh dalo. Rešili so eno kosilnico, a ena je ostala v plamenih. Razen tega niso mogli rešiti stroja za grabljenje in stroja za obračanje. Rešili so pa velik voz. V ognju je ostalo tudi moško kolo hlapca in obleka delavke. Gasilci so delali naporno dolge ure; gasili so do 20.30. Toda med kupi sena je še vedno tlelo, zato je morala ostati na pogorišču straža. Stražili so pa še včeraj ves dan in preteklo noč.

Davi je odšla na pogorišče komisija, da oceni škodo. Poslopje je bilo zavarovano samo za 80.000 din ali 35.200 lir, a je bilo vredno samo do 38.000 lir. Z zavarovalnino bo komaj krita škoda, ki so jo utrpeli zaradi uničenega sena. Prvotno so računali da je zgorelo 10 vagonov sena, pozneje se je pa izkazalo, da ga je bilo le 7 vagonov, vendar znaša škoda samo na senu po sedanjih cenah sena 35.240 lir. K temu je treba še prišteti škodo zaradi uničenega orodja in strojev.

Doslej še niso mogli dognati, kako je požar nastal. Če bi začelo goreti ponoči, bi mislili, da je ogenj podtaknjen. Tedaj je bilo blizu poslopja zaposlenih nekaj ljudi in se najbrž ni mogel pritihotapiti do senika nihče, ki bi ogenj zanetil namenoma ali iz neprevidnosti.

Drobiž iz Mokronoga

Mokronog, 5. julija

V ponedeljek 30. junija je bil z razdelitvijo izpričeval zaključen šolski pouk na tukajšnji šoli. Uspehi so sorazmerno dobri, čeravno je bil pouk zaradi izrednih razmer več kakor dva meseca prekinjen. V novem šolskem letu bodo otroci s pridnostjo nadoknadili vsaj del tega, kar so izgubili.

Z novim voznim redom je bila ukinjena večerna zveza Mokronoga z Ljubljano. Trgovci in mnogi potujoči se morajo vračati iz Ljubljane že popoldne in marsikaj ne morejo opraviti v dopoldanskih urah svojih opravkov. Vijudno naprošamo železniško upravo, da uvede zopet priključek v Trebnjem na večerni vlak iz Ljubljane okoli 19. ure.

K nam pride novi zdravnik g. dr. Karl Mušić. Naš industrijski kraj je bil več mesecev brez zdravnika in je s tem zopet dobil to, kar mu je bilo življensko potrebno. G. zdravnika ob njegovem prihodu prisrčno pozdravljamo in mu želimo, da bi se med nami in v našem lepem kraju dobro počutil!

Neurje zadnjih dni je napravilo na poljih precej škode. Hudo je prizadeto žito, ki je poleglo. Želimo si ugodnega vremena, da se škoda zopet vsaj deloma popravi.

V vinogradih je vinska trta že skoro povsod odcvetela. Mnogim vinogradnikom primanjkuje modre galice, ker je ni dobiti ali si je zaradi visokih nabavnih stroškov mnogi niso mogli preskrbeti. Muhavost vremena zadnjih dni bi bila lahko kriva velikega sovražnika vinske trte — peronospore.

Pridelek sena je sorazmerno prav dober, čeravno je nekoliko manjši, a je seno bilo spravljeno v suhem in ugodnem vremenu in je zelo lepo.

Nadaljevanje študija slovenskih medicincev

Ministrstvo za narodno vzgojo je dovolilo, da se morejo slovenski medicinci iz Ljubljanske pokrajine, ki so študirali v beograjskem ali drugih vseučiliščih, takoj vpisati na Kr. vseučilišču v Padovi za nadaljevanje začetih študij.

Dijaki, ki se bodo poslužili tega dovoljenja, bodo z naklonjenostjo sprejeti v padovanskem vseučilišču, ki jim bo nudilo vse olajšave.

Kdor želi biti deležen teh olajšav, mora čim prej poslati univerzitetnemu rektorju prošnjo ter ji priložiti naslednje dokumente:

1. Dokumente, ki dokazujejo medicinski in kirurški studij ter izpite na beograjskem ali drugih vseučiliščih,
2. krstni list,
3. tri fotografije, izmed katerih mora biti ena overovljena,
4. potrdilo Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino, da je prosilec iz te pokrajine.

Ti dokumenti morajo biti prevedeni v italijanski jezik in overovljeni od Visokega Komisarijata tako v izvirnikih kakor v prevodu. Dijaki židovskega porekla ne morejo nadaljevati študija. Prošnja in dokumenti se lahko izroče tajništvu ljubljanskega vseučilišča, ki bo preskrbel vse drugo.

Aspiranti bodo morali pred nadaljnjimi izpiti in pred potrditvijo vpisa na padovanskem vseučilišču dokazati znanje italijanščine. Za druga pojasnila naj se obrnejo na tajništvo ljubljanskega vseučilišča, ki sprejema vpise do šestega semestra na medicinski in kirurški fakulteti za akademsko leto 1941-42-XX.

Nesreče

Zupančič Ivana, 5letna hčerka posestnika od Šentjurja pri Grosuplju, je padla in si zlomila desno nogo. — Anto Far, 14letni sin posestnika iz Loškega potoka, je padel s češnje in si zlomil nogo. — Včeraj je bilo tudi več prometnih nesreč. 37letni posestnik Adolf Šepec iz Velikega Gabra je tako nesrečno padel s kolesa, da je dobil nevarne notranje poškodbe. — Antona Šercerja, 24letnega posestnikovega sina iz Kočevske Reke, je podrl neznan avtomobilist in mu zlomil levo nogo. — Anton Zgonc, triletni sinček tesarja iz Vidma-Dobrepolja, je padel z voza in si zlomil levo roko. — Ivana Dremelj, 50letna posestnica iz Višnje gore, je padla in si zlomila desno nogo.

Rdeči križ poziva

Na poizvedovalni oddelek je prišlo nekaj obvestil o pogrešancih. Svojce naprošamo, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22b: Cirk Milan, Drobnič Mirko, Krisper Marjan, Maksimović Radenko, Marušič Pepi in Marija, Lah Karol.

Prosimo naslednje, da se zglase v pisarni, da dvignejo pošto, ki je raznašalke-samarijanke niso mogle izročiti adresantu v roke: Bančič M. Matej, Hrošovec Franc, Ponebšek Tanja, Rupert Marica, Zorko Stanko, Kollmann Dragotin, Kokalj Franc, Paternost Josipina, Rosina Drago, Müller Janko, sodnik v Ljubljani, Kuret Oskar, Gerbac Oskar.

Gdč. Švajger Živka naj se zglasi v pisarni radi nekih pojasnil — odsek za oddajo pošte.

*

Pozivamo vse, ki so svojce — vojaške osebe — pri Poizvedovalnem oddelku Rdečega križa priglasili in se še niso vrnili, bodisi da vedo zanje, kje so ujeti, ali pa sploh ne vedo, kjer se nahajajo, da nam takoj pismeno javijo njihova imena.

Treba nam je pismeno javiti: rodbinsko in krstno ime, kraj in datum rojstva, poklic, pristojnost, vojaško edinico, pri kateri je na zadnje služil, kraj in vojaški čin, kraj, kjer se verjetno nahaja v vojnem ujetništvu. Vodi se akcija za oprostitev vseh ujetnikov, spadajočih v Ljubljansko pokrajino. — Za tiste, ki so svojce že prijavili mestnemu vojaškemu uradu v Ljubljani, ta poziv ne velja.

Prav tako ponovno nujno prosimo, da se javijo osebno ali pismeno vsi, ki so bili prijavljeni Poizvedovalnemu oddelku R. K. kot pogrešanci, a so se medtem vrnili, ne da bi se bili na našem oddelku odjavili.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 7. julija: Vilibald

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: 100.000 dolarjev
Kino Sloga: Jetnica s Sidneya
Kino Union: Begunci
Kino Moste: Drama v cirkusu in Briljanti
Koncert italijanskih umetnikov ob 20.30 v veliki Filharmonični dvorani
Razstava akademskega slikarja Deržaja v palači Bata, odprta od 9. do 12. in od 16. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva c. 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Drobiž iz Hrvatske

— **Nov ravnatelj »Zakladne bolnice«.** Za mesto ravnatelja »Zakladne bolnice« na Rebru v Zagrebu so nedavno razpisali natečaj. Izmed tekmecev je bil izbran dr. Šime Cvitanović, čigar izbor je že potrdilo tudi ministrstvo za narodno zdravje. Dr. Cvitanović je poprej služboval v Glini in Vinkovcih, naposled pa v sami »Zakladni bolnici«, ki ji je bi lšele nedavno dodeljen.

— **Stroški za vzdrževanje zagrebških parkov.** Kakor poroča »Hrvatski Narod«, znašajo letni stroški za vzdrževanje zagrebških parkov in izprehajališč nad 4 milijone kun. Ta ogromni znesek mora kriti zagrebška mestna občina.

— **Židje morajo plačati 4 milijone naknadnih davščin.** Mestna občina v Križevcih je te dni izvršila pregled poslovanja židovskih tvrdk v zadnjih petih letih. Po ustanovitvi neodvisne hrvatske države so bili namreč pri vseh židovskih tvrdkah postavljeni komisarji, ki so točno kontrolirali promet. Na podlagi dobljenih podatkov je prišla mestna občina v Križevcih do sklepa, da so židje, če primerjamo zdaj ugotovljeni promet s pred leti prijavljenim za odmero davščin, utajili občini naravnost ogromne zneske. Mestna občina je zdaj naložila židovskim tvrdkam plačilo 4 milijonov kun naknadnega davka oziroma davščin, ki jih bo uporabila za kritje svojih dolgov. Ena sama tvrdka mora plačati 1 milijon, neka druga pa 750.000. Rok za plačilo je tridnevni. Poleg tega je mestna občina v Križevcih žide zaposlila tudi pri javnih delih. Moški morajo pometati ceste, drevorede, parke in sejmišča, ženske pa so zaposlili pri čiščenju pokopališča in v pokopališkem vrtnarstvu. Vsekako je čudno, da so sploh dovolili zaposlitev židinj na arijskih pokopališčih!

— **Sinjsko in Imotsko polje bodo osušili.** V Zagreb je dopotoval veliki župan velike hrvatske župe Cetina s sedežem v Omišu Ante Luetić, in sicer v zvezi z velikimi javnimi deli v tej župi. V župi Cetina so namreč že začeli graditi neko pomembnejšo cesto, poleg tega pa so začele osuševati Sinjsko in Imotsko-Bekijsko polje, ki bo tamošnjim prebivalcem dalo ogromne komplekse plodne zemlje za obdelavo. Poleg tega bodo v Omišu in Dugem ratu zgradili 20 delavskih stanovanjskih hiš, v Omišu pa tudi posebno poslopje za urade velikega župana.

Obnovljen poštni promet med Madžarsko in Hrvatsko

Budimpešta, 7. julija. s. Z današnjim dnem se je obnovil poštni in brzojavni promet med Madžarsko in Hrvatsko. Da bi se promet bolje uredil, je madžarska centralna carinska uprava ustanovila posebno carinarnico v Osijeku. Carinarnica je že pričela poslovati.

Seja francoske vlade

Vichy, 7. julija. s. Francoska vlada je imela včeraj sejo, na kateri je podal daljše poročilo državni tajnik Enoist Machin. Admiral Darlan je kot notranji minister poročal o ukrepih, ki so bili izdani proti boljševiški propagandi v javni upravi.

Malo italijanščine za vsak dan

»No, kaj pravijo glagoli?« je povprašal gospod Ovca, ko se je krožek spet zbral k pouku.

»Težko jih prebavljam,« je vzdihnil gospod Piškur.

»Prebavljati — digeríre. Kaj se pravi: prebavljam?« vpraša Bolči.

»Digeríre — digéro?«

»Ni res. Digeríre ni med tistimi glagoli, ki smo jih včeraj našteli. Torej mu je treba osnovo podaljšati: diger-ísc-o!«

»Digerísco difficile —« je spet poskusil gospod Piškur.

»Bolje bo, da rečete: digerisco male,« je popravil gospod Ovca.

»Digerísco mále i vèrbi italiáni,« je končno prav povedal gospod Piškur.

»Perché?«

»Perché sóno difficili. Hočete — kaj se pravi: hočete?«

»Hočete = voléte.«

»Voléte crédermi?«

»Si, crédo volentièri. Volentièri = rad. ‚Credermi' si čisto prav povedal, papa.«

»Ali ne bi moralo biti crédere mi?« je vprašala gospa Piškurjeva.

»Ne, mama. ‚Mi' stopi za nedoločnik, kakor smo včeraj rekli, pri tem pa izgubi nedoločnik svoj končni -e in obe besedi se vrhu tega stopita v eno samo: credermi.«

»Veš kaj, fant, prav bi bilo, ko bi nam zdaj povedal kaj o zaimkih. Človek tako težko kaj pove brez zaimkov,« je rekel gospod Piškur, ki je začel dobivati po vsem videzu novega poguma.

»To sem nocoj ravno hotel.« In je Bolči spet vzel list papirja. »Bisógna conóscere i pronómi — treba je poznati zaimke.«

Gospod Piškur se je brž pozanimal: »Kako se pravi: treba je?«

»Treba je — bisógna. Nič drugega. To je namreč brezoseben glagol, ki se rabi le v tretji osebi. Nedoločnik je: bisognáre.« Tako je pojasnil Bolči in začel pisati.

Jaz — **io.**
Koga ali česa? Mene — **di me.**
Komu ali čemu? Meni — **a me.**
Koga ali kaj? Mene **me.**

Nepoudarjeni obliki:

Komu ali čemu? Mi (= meni) italijansko tudi: **mi.**

Koga ali kaj? Me (= mene) — italijansko spet: **mi.**

Ti — **tu.**
Koga ali česa? Tebe — **di te.**
Komu ali čemu? Tebi — **a te.**
Koga ali kaj? Tebe — **te.**

Nepoudarjeni obliki:

Komu ali čemu? Ti (= tebi) — italijansko tudi: **ti.**

Koga ali kaj? Te (= tebe) — italijansko spet: **ti.**

Mi — **noi.**
Koga ali česa? Nas — **di noi.**
Komu ali čemu? Nam — **a noi.**
Koga ali kaj? Nas — **noi.**

Nepoudarjeni obliki:

Komu ali čemu? V slovenščini samo: nam — italijansko: **ci.**

Koga ali kaj? V slovenščini tudi samo: nas — italijansko: **ci.**

Vi — **voi.**
Koga ali česa? Vas — **di voi.**
Komu ali čemu? Vam — **a voi.**
Koga ali kaj? Vas — **voi.**

Nepoudarjeni obliki:

Komu ali čemu? V slovenščini samo: vam — italijansko: **vi.**

Koga ali kaj? V slovenščini tudi samo: vas — italijansko: **vi.**

»Čakaj, čakaj, prijatelj moj, zdaj boš pa malo povedal, kaj misliš s temi ‚nepoudarjenimi oblikami'!«

»Najbrž vas posebno motita obliki ‚ci' in ‚vi'! Pri ‚mi' in ‚ti' si pomagamo s slovenskima skrajšanima oblikama ‚mi' (od: meni) oz. ‚me' (od: mene), ter ‚ti' (od: tebi) oz. ‚te' (od: tebe). Italijan pa ima tudi za ‚nam, nas' in ‚vam, vas' po dve obliki. ‚Nam' lahko izrazimo z ‚**a noi**' kakor tudi s ‚**ci**'; ‚nas' pa z ‚**noi**' in zopet lahko tudi s ‚**ci**'. Isto je pri drugi osebi. ‚Vam' lahko izrazimo z ‚**a voi**', pa tudi lahko z ‚**vi**'. ‚Vas' pa lahko izrazimo z ‚**voi**', in tudi z ‚**vi**'. Nastane vprašanje, kdaj rabimo navadno, kdaj pa nepoudarjeno obliko: **mi, ti — ci, vi.** Nepoudarjene oblike rabimo vselej takrat, kadar odnosna oseba ni posebej poudarjena. Tako na primer: verjamem ti — **ti** credo. Verjamem tebi — credo **a te.** Gledam te — **ti** guardo. Gledam tebe — guardo **te.** Kakor vidite, se postavljajo nepoudarjene oblike p r e d glagol. Verjamem vam — **vi** credo. Verjamem vam (ne drugim, ‚vam' je torej poudarjen!) — credo **a voi.** Gledam vas — **vi** guardo. Gledam vas (ne druge, ‚vas' je poudarjen!) guardo **voi.**«

»To je pa druga reč. Adèsso capísco.«

»Mi fa mólto piacére. Saj res, mimogrede smo o tej stvari že govorili!«

»Smo. In celo nekaj več: rekel si, da stopi v nekih primerih nepoudarjeni osebni zaimek proti siceršnjemu pravilu z a glagol . . .«

»Si, si, avéte ragióne. Z a glagol stopi v imperativu, kadar ni zanikan, dalje v nedoločniku in v gerundiju.«

»Torej bi rekel: verjemi mi — ne: mi crédi, marveč: crédimi! Glej me — guárdami! Verjemite nam — credéteci! Glejte nas — guardáteci! Ali ne?«

»Mólto, mólto bène,« je moral pohvaliti Bolči. Nato je nadaljeval s pisanjem.

On — **egli, esso, lui.** Ona — **ella, essa, lei.**

Koga ali česa? Njega — **di lui,** nje — **di lei.**

Komu ali čemu? Njemu — **a lui,** njej — **a lei.**

Koga ali kaj? Njega — **lui,** njo — **lei.**

Nepoudarjeni obliki:

Komu ali čemu? Mu (= njemu) — **gli** (izg. li), ji (= njej) — **le.**

Koga ali kaj? Ga (= njega) — **lo,** jo (= njo) — **la.**

Oni — **essi, loro.** One — **esse, loro.**
Koga ali česa? Njih — **di loro.**
Komu ali čemu? Njim — **a loro.**
Koga ali kaj? Nje — **loro.**

Nepoudarjeni obliki:

Komu ali čemu? Jim (= njim) — **loro.**

Koga ali kaj? Jih (moške!) — **li.** Jih (ženske!) — **le.**

»Naj brž pripomnim,« je rekel Bolči, »da se pravilu o kraju, kjer naj stoji nepoudarjeni zaimek, izmika ‚loro'. ‚**Loro**' stoji vedno z a glagolom.«

»Pisal si ves čas samo štiri sklone. Kaj pa z drugimi?«

»Naš mestnik in orodnik se izražata s predlogi, kakor vam je znano. Kjer koli naj se rabi zaimek s predlogom, se uporablja p o u d a r j e n a oblika zaimka v četrtem sklonu: pri meni — da me, pri tebi — da te, pri nas — da noi itd.«

»Ej, dobro si to zapomnimo. Veš kaj, fant, spet si mi dal po duši! Dosti bo dela do jutri zvečer, če bom hotel vse to predelati!«

»Samo ti! In jaz?« je pripomnila gospa Piškurjeva.

»Ti?« je rekel gospod Piškur in vstal. »Ti si pa tale list pritrdi v kuhinji na kredenco. Ni zlomka, da se ne bi naučila do kosila!«

Povišanje plač nameščencem in delavcem

Prilagoditev življenjskim potrebščinam in delovnim pogojem

Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine je ugotovil nujno potrebo, da se začasno izenačijo plače nameščencev in delavcev s povišanimi življenjskimi izdatki. Obenem je odgodil ureditev pravičnejših plač do sklenitve novih delovnih pogodb, pri katerih bo treba upoštevati življenjske potrebe za vsako kategorijo posebej, produkcijsko kapaciteto in donosnost dela. Glede na to odreja

§ 1. **da bodo od 1. julija 1941 (XIX.) dalje, z dne 15. marca 1941 (XIX.) ustaljene plače uradnikov in delavcev ter obče vseh nameščencev administracij bivše države Jugoslavije in bivše dravske banovine in drugih javnih in poldržavnih uradov, kakor tudi privatnih delodajalcev povišane v naslednji meri:**

za mes. plače manjše nego	L 600	za	20%
„ „ „ „ „ „	900	„	15%
„ „ „ „ „ „	1200	„	12%
„ „ „ „ „ „	2500	„	10%
„ „ „ večje nego	„ 2500	„	250 L

§ 2. Za določitev odstotka povišanja v odnosu k plačam, odgovarjajočim za razne dela meseca morajo biti minimalni zneski, naznačeni v § 1, izenačeni tako, da se smatra mesec enak 25 delovnim dnevom in teden enak 6 delovnim dnevom.

§ 3. Morebitna povišanja plač, ki so stopila v veljavo pozneje nego 15. marca 1941-XIX, morajo ostati ohranjena, toda so eventualno vključena v nove plače, kakršne nastanejo z izvedbo poviškov, določenih s § 1.

§ 4. Za delovna razmerja, ki so se pričela pozneje nego 15. marca 1941-XIX, bo izenačenje s povečanimi življenjskimi stroški ugotovljeno s sporazumi, ki bodo sklenjeni med poklicanimi strokovnimi organizacijami, ter v primeru nesporazuma, od Delovnega Inspektorata Visokega Komisarijata Ljubljanske pokrajine.

Ta odlok stopi v veljavo z dnem svoje objave v Uradnem listu Ljubljanske pokrajine.

★

Odlok Visokega Komisarja Ljubljanske pokrajine o povišanju nameščenskih plač in delavskih mezd bo brez dvoma v vsej naši javnosti deležen toplega sprejema in priznanja, saj predstavlja enega v nizu smotrnih, pravičnih ukrepov, s katerimi si Eksc. Grazioli z vsem razumevanjem, pa tudi z vso odločnostjo prizadeva obnoviti naše gospodarsko, socialno in kulturno življenje.

Včeraj je bil objavljen novi maksimalni cenik, ki za daljšo dobo uveljavlja red in mero na trgu življenjskih potrebščin, sedaj pa smo prejeli še odlok o ureditvi plač in mezd na višini, ki najbolj ustreza sedanjemu stanju cen. Posebno pozornost in priznanje zasluži odlok g. Visokega Komisarja spričo dejstva, da se ne omejuje na posamezne vrste nameščenstva in delavstva, temveč obsega vse panoge javnih in zasebnih nameščencev in delavcev. S tem je ustvarjena osnova, na kateri bo mogoče pravilno urejevati plače in mezde po posameznih kategorijah v smislu novih delovnih pogodb.

Nameščenci in delavci Ljubljanske pokrajine bodo za to plemenito in pravično reformo g. Visokemu Komisarju vedno iskreno hvaležni.

Nedelja brez sportnih dogodkov

Za nogomet je prevroče, za plavanje pa ne

Ljubljana, 7. julija.

Včerajšnja nedelja je ostala izjemoma brez vsakih sportnih dogodkov. Za nogomet je prevroče in zaradi tega je SNZ odredila odmor, ki bo trajal do avgusta. Tudi finale za njen pokal bo odigran šele potem. Kljub temu pa je bilo na sportnih igriščihin tudi v kopališču Ilirije živahno. V soboto zvečer sta imeli namreč svoj trening bivši moštvi SK Ilirije in ASK Primorja, ki se kar resno pripravljata na tekmo Ilirija - Primorje. Stari gadi so pokazali, da še mnogo znajo in da bi lahko danes marsikdo od njih igral v prvem moštvu vodečih ljubljanskih klubov, le s sapo imajo težave, nekaterim je pa tudi trebušček v napoto. A vseeno se v kratkem obeta prav zanimivo srečanje obeh starih nekdanjih rivalov.

V soboto je pa Ilirija priredila tudi prvo neoficielno preizkušnjo svojih najmlajših in absolventov Ljubljanske plavalne šole, ki so stopili v njene vrste. Na startu je bilo zaporedoma več garnitur plavačev, bila je to lepa revija mladih moči, med katerimi je bilo v raznih disciplinah opaziti več izrazitih talentov. Ti mladi plavači bodo v kratkem izpopolnili in tudi nadomestili kader stalnih moči. Letos je ilirijanska plavalna ekipa izredno močna, saj je zbrano v klubu vse najboljše, kar je nekoč premogla bivša Jugoslavija v moških disciplinah. Škoda samo, da manjka Cerer.

Po pravcati odisejadi se je prejšnji teden vrnil v Ljubljano bivši državni prvak v metu krogle in najboljši naš sportnik inž. Milan Stepišnik. Prišel je z juga in se takoj prijavil za svoj matični klub Ilirijo, hkrati pa je že pričel s treningom in ga bomo že prihodnjič videli na startu v dvoboju s Hermesom. Ker je Hermesova lahkoatletska sekcija danes med najmočnejšimi v Ljubljani, bo ta dvoboj obeh klubov lepa sportna prireditev, ki jih je letos prav malo.

DNEVNE VESTI

— **Gostovanje ljubljanskih plesalk v Trstu.** V ponedeljek 14. t. m. prirede članice baleta ljubljanske opere posebno predstavo klasičnih plesov v tržaškem gledališču Politeama Rossetti. Nastopil bo znani plesni par Erna Moharjeva in Boris Pilato ter solistka Marta Remžgarjeva. Orkester bo vodil Demetrij Žebre.

— **Stroge kazni za verižnike.** Kazensko sodišče v Trstu je pred dnevi obsodilo trgovca Maria De Vittorja in industrijca Luigija Paolina, ki sta tihotapila velike količine kave v zrnju in zagrešila še druge delikte, tako ponarejanje listin in podkupovanje. De Vittor je tihotapil 33.850 kg kave, vredne 541.702 lir, Paolini pa 64.441 kilogramov kave, vredne 871.225 lir. De Vittor je bil v odsotnosti obsojen na 5 let in 9 mesecev robije in na poldrugi milijon lir denarne kazni, Paolini pa je bil obsojen na 4 leta in 10 mesecev robije ter na dva milijona lir denarne globe.

— **Razpis literarnih nagrad.** Že v marcu smo objavili razpis literarnih nagrad, ki jih je bila Protituberkulozna zveza v Ljubljani odobrila **prvenstveno za ljudsko igro** ali za novelo ali za povest v običajnem obsegu knjige, v kakršnem jih izdajajo Cankarjeva, Mohorjeva in Vodnikova družba. Vsi slovenski književniki so bili opozorjeni na te nagrade in naprošeni, da predložе svoje rokopise eni izmed navedenih družb do 1. t. m. Na žalost ta naš razpis ni imel uspeha. Zato se ponovno obračamo na vse slovenske književnike in jih prosimo, da podpro protijetično borbo z literarnim delom. Snov tega dela naj bi bila zajeta iz narodovega življenja ter naj bi bilo v njej v poljudni besedni prikazano hotenje in prizadevanje najširših narodovih plasti za zdravstvene potrebe, zlasti kako se ubraniti jetike. Iz spisa naj bi izžarevalo prepričanje naroda, da jetika ni neozdravljiva bolezen, ako ji posvečamo že ob njenem razvoju vso skrb in pažnjo in da se morajo v smotrni organizaciji borbe z jetiko strniti prav vsi ljudski sloji. Spis imej vedro vsebino, polno zdravega optimizma. Nagrade znašajo 1500 din (Lit 570), 1000 din (Lit. 380) in 800 din (Lit 304). Rokopise je predložiti eni izmed navedenih družb najkasneje do 1. januarja 1942 ter se je sklicevati na ta razpis. Žirija za oceno bo sestavljena iz zastopnika dotične družbe odnosno družb, ki bodo knjige izdale, zastopnika Društva slovenskih književnikov in zastopnika podpisane Zveze. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— **Maribor je dobil četrto pošto.** Nemška poštna uprava je ustanovila v Mariboru četrto pošto, ki bo poslovala v gradu v prostorih, kjer je imel prej svoje uradne prostore »Putnik«. Maribor je imel doslej tri pošte — glavno ter njeni podružnici na kolodvoru in v magdalenskem predmestju. Četrta pošta je bila mestu nujno potrebna.

— **Obilo češenj v Mariboru.** Zadnje dni je na mariborskem živilskem trgu in v prodajalnah sadja po mestu naprodaj mnogo domačih češenj. Cene so pod strogo kontrolo. Češnje prodajajo po 45 pfenigov.

— **Plačilni promet med Nemčijo in zasedeno Srbijo.** Nemški minister za narodno gospodarstvo je dobil pooblastilo za ureditev plačevanja v blagovnem in denarnem prometu med Nemčijo, vključno Češkomoravski protektorat in priključeno ozemlje Koroške, Kranjske in Spodnje Štajerske, in med zasedenim ozemljem Srbije. S tem so dovoljena plačila v blagovnem, denarnem in drugem prometu.

— **Zagrebški pevci v Gradcu.** V soboto opoldne je prispel v Gradec Hrvatski akademski pevski zbor iz Zagreba. Na kolodvoru so sprejeli hrvatske pevce zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter kulturnega življenja. Sprejem je bil zelo prisrčen. Govorniki z obeh strani so naglašali pomen prihoda hrvatskih pevcev v Gradec za medsebojne kulturne stike. V imenu hrvatskega pevskega zbora in svojih vojakov se je zahvalil za prisrčen sprejem podpolkovnik Reichert. Kot častni gostje so prispeli v Gradec generalni adjutant ustašev in predsednik Hrvatske pevske zveze dr. Lorković, prof. Vinko Nikolić v zastopstvu propagandnega ministra, prof. Marko Hović v zastopstvu prosvetnega ministra in glasbeni vodja pevskega zbora Dragotin Gürtel. Hrvatske goste je sprejel tudi Gauleiter dr. Ueberreither, in sicer v Beli dvorani gradu, kjer so bili zbrani zastopniki stranke, vojske in državnih oblasti. Tudi tu je bilo izrečenih več pozdravnih govorov.

Bodimo disciplinirani in trezni!

Iz Ljubljane

—lj **Zopet nedelja brez kopanja.** Letošnje poletje je bilo doslej zelo podobno lanskemu. Kakor lani ni bilo skoraj nobene kopalne sezone, tako kopalci tudi letos ne morejo priti na svoj račun. Včeraj je bil barometer zelo visoko, ter je kazalo, da bo lepo vreme, bilo pa je oblačno skoraj ves dan in le popoldne se je nekajkrat pokazalo sonce. Pihal je precej hladen veter, da se kopalci niso mogli niti sončiti. Kljub temu se je pa popoldne zbralo precej ljudi na obrežjih rek, posebno ob Gradaščici na Bokalcah, ob Malem grabnu v Mestnem logu in nekaj tudi v kopališču na Ljubljanici. — Iz mesta se je odpeljalo popoldne precej kolesarjev, dopoldne pa marsikdo še ni zaupal vremenu, zato je včeraj ostalo več meščanov doma.
SENO

TOREK 8., SREDA 9., ČETRTEK 10. julija
VESELI TEATER
OB ½21. URI V DELAVSKI ZBORNICI
Predprodaja vstopnic od ponedeljka dalje v trafiki Sever, Ljubljana, Šelenburgova ul.

—lj **Mestna občina je dobila cement.** Mestna občina je prejela večje množine cementa in zdaj lahko nadaljuje začeta dela, zlasti gradnjo kopališča v Koleziji, kjer so že izkopali temelje za mali in veliki bazen, malega pa tudi že opažili.

— **Material ruševin** in drugo za zasipanje primerno neorgansko gradivo je zelo potrebno mestni občini, ki mora za napravo razširjene Šubičeve ulice precej visoko nasuti zemljišče nekdanjega uršulinskega vrta. Visoki zid na severni strani nunskega vrta že podirajo in bo v kratkem popolnoma podrt, mestna občina pa bo, kakor znano, sedaj Šubičevo ulico podaljšala od Valvasorjevega trga prav do Kongresnega trga ter jo razširila na 20 m. Ker je pa svet nunskega vrta po večini zelo nizek in bo treba cestišče visoko nasuti, za kar je v nižjih plasteh uporaben tudi slabši neorganski material, kakor ruševine zidov, ugaski premoga in podobno, zato mestni tehniški oddelek vabi vse interesente, naj do preklica, najdalje pa do 15. avgusta na novem delu Šubičeve ulice odkladajo take vrste neorganski material. Kakovost pripeljanega materiala bodo mestni delavci sproti pregledali in tudi pokazali prostor, kjer naj ga odložе. Neuporabni material bo pa moral vsak voznik spet takoj odpeljati. Za sedaj je dovoz samo po Beethovnovi ulici, in sicer od 6. do 20. ure.

—lj **Cesta Na Mirju urejena.** Letos so pričeli v glavnem urejati ulice, cestišča in pločnike na Mirju. Po Langusovi ulici je prišla na vrsto cesta Na Mirju. Cesta je dobila pločnike, pred dnevi so jo preorali in navozili nanjo gramoza, zdaj pa jo valjajo in posipajo, da je gladka ko asfalt.

—lj **Vse lastnike (-ce) ljubljanskih mlekarn** prosim, da se oglasijo v ponedeljek 7. julija od 15. do 19. ure v mlekarni v Ilirski ulici 19 zaradi važnih podatkov.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri,

KINO UNION Telefon 22-21
Najboljši film režiserja Johna Forda, tvorca nepozabnega filma »Hurikan«. — Drzne pustolovščine, senzacije in prekrasna drama velike ljubezni.
»BEGUNCI«
Claire Trevor — John Wayne — George Bancroft
Film je opremljen s 495 slovenskimi napisi

KINO MATICA Telefon 22-41
Duhovita in zabavna ljubezenska zgodba
100.000 DOLARJEV
Assia Noris Amadeo Nazzari
Vsi naši filmi v celoti s slovenskim besedilom!
Danes predstava samo ob 16. uri

KINO SLOGA Telefon 27-30
Ljubezenska drama dveh src
JETNICA NA SIDNEYU
(Po nemškem romanu »K NOVIM OBALAM«)
Zarah Leander Willy Birgel

Natečaj za lepak Ljubljanskega velesejma

Tiskovni urad Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino poroča:

Po odredbi Visokega Komisarijata je med slovenskimi umetniki razpisan natečaj za reklamni lepak Ljubljanskega velesejma v l. 1941-XIX.

Lepak naj bi učinkovito in v barvah pokazal gospodarskih pomen nove italijanske pokrajine in njegove proizvajalne možnosti. Na lepaku mora biti napis »Ljubljanski velesejem 4—13 oktobra XIX«, ki mora biti zelo viden. Umetnik, ki ga bo izbrala žirija, bo dostavil naslednji napis: Fiera di Lubiana, Ljubljanski Velesejem 4—13 oktobra XIX!

Tekmovalci morajo izročiti skice s psevdonimom najkasneje do 25. julija ravnateljstvu Ljubljanskega velesejma. Istočasno morajo izročiti v zaprti kuverti svoje pravo ime in natančen naslov. Na kuverti sme biti samo psevdonim.

Žiriji bo predsedoval Visoki Komisar. Nagrade so določene takole. **prva nagrada L 3000, druga 1000, tretja 500 in četrta 500.** Nagrajeni lepaki ostanejo last Ljubljanskega velesejma.

Stroj za izdelovanje optičnih leč

Švicarska tovarna Kern & Comp. v Aarauu je dobila nov stroj, s katerim se povsem avtomatično izdelujejo, brusijo in gladijo optične leče. Pri stroju je potreben samo en delavec. Če je vse v redu, zadostuje tudi neizvežban delavec in kakovost optičnih leč pri tem nič ne trpi. Strojno izdelane leče so baje preciznejše od leč, izdelanih na dosedanje načine. Leče za najfinejšo optiko izbrusi stroj v petih in 10 minutah, dočim je trajalo doslej to delo večkrat tudi pet ur.

Obdukcija mumije

V newyorškem Prirodoslovnem muzeju so nedavno temeljito raztelesili egiptsko mumijo. Gre za truplo egiptskega trgovca Waha, umrlega pred 4.000 leti. Mumijo so preiskali tudi z röntgenskimi žarki dr. Candela z newyorškega medicinskega kolegija, ki je obenem poskusil določiti krvno skupino, v katero je pokojni trgovec spadal. Ugotovil je, da je spadal v skupino B, v isto skupino v katero spada zdaj večina prebivalcev Egipta.

CRAVATTIFICIO GIUNTINI, Via Vitruvio 7 - Milano. Specialista in cravatte tinte unite e fantasia, ingualcibili, sportive, per bambini, Istituti e divise. — Sciarpe e fazzoletti da collo per uomo e donna. Campionario contro assegno anticipo.
TOVARNA SAMOVEZNICGIUNTINI, Vi Vitruvio 7 Milano. Izdeluje na poseben način kravate, enotnih in raznolikih barv, sportne za otroke, zavode in vojsko. Kravate se ne mečkajo. Šali in rute za moške in ženske. Vzorci proti predhodnemu nakazu.

MALI OGLASI

KAUČE
novi modeli po nizkih cenah dobite pri
E. Zakrajšek,
tapetništvo
Miklošičeva 34

STAVBNE PARCELE
v Kosezah ugodno naprodaj. Informacije: Stavbna družba d. d., Ljubljana, Tyrševa cesta 18. 1140

POHIŠTVO
izdelujem po naročilu in izvršujem vsa popravila. — Zorman, Breg 14. 1145

OTROŠKI VOZIČEK
sportni, dobro ohranjen, takoj prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Slov. Naroda«. 1144

POVIŠNJENA KOŽA NOG
pri nošnji dokolenic je mučen vidni zunanji znak premrlosti in prehlada. Z uživanjem »AMBROŽEVE MEDICE« razgibate kri in noge lobe spet prejšnjo kožno barvo. 32 T

LE FABBRICHE SVIZZERE
di orologi di gran classe ALPINA cercano rappresentanti e concessionari nei centri principali della Provincia di Lubiana. Offerte alla rappresentanza generale CASALPINA — Bologna, Via Rizzoli 6 (corrispondere in italiano, tedesco, francese).

TOVARNE ŠVICARSKIH UR
prve vrste ALPINA iščejo zastopnike in koncesionirane prodajalce v večjih krajih Ljubljanske pokrajine. Ponudbe: glavnemu zastopstvu CASALPINA, Bologna, Via Rizzoli 6 (dopisi v italijanščini, nemščini in francoščini).

Alpina

VABILO
na redni občni zbor delniške družbe
„NARODNE TISKARNE“
v Ljubljani,

ki se bo vršil dne 21. julija 1941 ob 11. uri dopoldne v uredniških prostorih v Knafljevi ulici št. 5.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega odbora o poslovnem letu 1940 in predložitev bilance z dne 31. decembra 1940.
2. Poročilo pregledovalnega odseka.
3. Predlog upravnega odbora o porabi čistega dobička leta 1940.
4. Volitev upravnega odbora.
5. Volitev pregledovalnega odseka.
6. Slučajnosti.

Opomba: § 18. družbenih pravil določa:

Kdor hoče na občnem zboru glasovati, mora položiti svojo delnico, in če se glasi na imetnika, tudi s talonom vsaj pet dni pred občnim zborom v družbeni blagajno.

Upravni odbor „Narodne tiskarne“

Kolporterje
(ulične prodajalce)
samo mlajše moške, ki imajo veselje do tega dela, iščemo za takoj. — Reflektanti naj se zglase v naši pisarni.
Uprava „SLOVENSKEGA NARODA“

dospejo na naslov ob istem času, kakor ekspresna pisma, oddana na pošti istega dne in ob isti uri. — Sprejemajo jih v vseh krajih in za vse kraje Kraljevine Italije in kolonij. — Potujejo z direktnimi in pospešenimi brzovlaki. — Na dom se dostavljajo najhitreje, takoj, ko dospejo v namenjeno postajo.

Blanche Vogt:

Razglednice

Henri Latreille je bil krasen dečko, toda boječ in resen. S šestindvajsetim letom je postal šef tvrdke bratov Chênedollé, protestantskih bankirjev najstrožje morale. To je služba, ki mu jo je marsikdo zavidal. V resnici je Henri Latreille zaslužil to svoje lepo mesto zaradi svojih lastnosti, svojih spričeval in svojega osebnega kapitala, toda na svetu je vedno vse polno nezadovoljnežev, ki mlademu človeku ničesar ne privoščijo.

Predno je prišel Henri v hišo, je bilo geslo bratov Chênedollé: »Starati se in si tako pridobivati izkušenj«. Zato je bilo razumljivo, da je vse osebje tvrdke neznansko trpelo, da mu je poveljeval mlečnozobi mladič in da so imeli vsi le eno željo: ujeti Henrija pri kaki napaki.

Toda kako naj bi se to zgodilo, ko je prihajal prvi na delo in odhajal zadnji iz urada in skrbno pazil, da je ugasnil električno luč za seboj?

Kljub prizadevanju hudobnega osebja, ki je čuvalo nad vsakim njegovim korakom, je Henri neprestano užival hladno zaupanje bratov Chênedollé.

Prošli mesec je bil Henri povabljen na večerjo pri neki znani rodbini. Kljub svoji mladosti je bil poznavalec dobrih jedi in ker je bla večerja res izredno fino pripravljena, je čestital skrbni gospodinji, da ima tako izborno kuhinjo.

— Oh, ravno sem v silnih skrbeh, mu je odgovorila. Irena, moja kuharica, gre ravnokar za tri tedne na morje. Ker ni čisto zdrava, se zelo bojim, da si poišče tam doli v boljšem podnebju drugo službo in se mi ne vrne. Če ste tako prijazni, gospod Latreille, stopite mimogrede k njej in ji malo podvorite.

Ko je pri odhodu potrkal na kuhinjska vrata je bil ves rdeč.

— Irena, je dejal umetnici v kuhanju, ki že dolgo ni koketirala z nikomur drugim kot s svojimi lonci, zvedel sem, da hočete na izlet. Ne pozabite mi poslati razglednic.

Ponudil ji je sto frankov za poštnino in se vrnil v mnenju, da je izborno izpolnil svojo nalogo.

Pet dni pozneje je blagajnik tvrdke Chênedollé položil na mizo svojega šefa razglednico iz Nizze, na kateri je stalo z debelo pisavo približno takole: ko takole:

»Vidte, desm misnla na vas. Irena.«

In v ponedeljek je bilo med pošto najresnejše pariške banke nekaj novih razglednic z naslovom Henri Latreille. Na eni je bila cerkev in Irena je napisala poleg stolpa: »Tle sem prosila boga za njih«. Na drugi je bila karnevalska vizija in vse osebje banke je zvedelo: »Al vidte, de Irena zmirom drži svoja beseda«.

In vsako jutro skozi dvajset dni je stari čmerikavi in sitni blagajnik položil na mizo Henrija, ki je bil ves obupan in si ni mogel pomagati, črno tiskane ali barvaste razglednice, ki niso prihajale nikoli iz istega mesta in ki so bile podpisane po daljni, zvesti Ireni, ki se je ni dalo prijeti in ki je pisala, kar se ji je zdelo. Nesrečnik jih je dobil dovolj za svojih sto frankov. Strojepiske, ki sta jih izbrala brata Chênedollé, in ki so bile grde kot smrtni greh s svojimi gladko počesanimi lasmi in še bolj ploskimi prsi, so govorile samo o tem.

Danes mu je pisala Irena: »Rajši mam, če en mlad človk ni tko ponosn kot so oni«.

Včeraj mu je pa naznanila, da mu bo, ko se vrne, spet skuhala izborno večerjo. Na tak način si znajo ženske nižjih slojev ohraniti moške!

Pri deseti razglednici sta prosila brata Chênedollé svojega zastopnika, naj si blagovoli dati nasloviti svojo pošto na dom, pri enaindvajseti, na kateri je stalo: »Prov hmal se bomo vidl. Mislm de ste bli zadovoln zmano. Irena«, sta dala poklicati Henrija in mu lastnoročno izročila zadnjo pošiljko.

— Gospod, je dejal Chênedollé senior, ki še nikdar ni bil tako hladen in ponosen, saj je govoril v imenu dveh resnih bankirjev, ukrenila sva potrebno, da se vam kapital, ki ste ga stavili na razpolago naši tvrdki, vrne z obrestmi vred. V tem ovitku pa boste blagovolili najti odškodnino za odslovitev.

Henri Latreille je čutil, kako lega na njegovo glavo težki zakon usode, ki se ne da niti premeriti, niti odvrniti. Bolj zmeden od grešnika se je globoko priklonil in odšel.

Tudi zdaj smo dolžni misliti na nesrečne

Da bo Ljubljana ostala tudi v prihodnje med mesti z najmanjšo umrljivostjo za jetiko

Ljubljana, 7. julija.

Nikakor vas ne sme presenetiti, da vas Protituberkulozna zveza tudi v teh časih opozarja, kako potrebno je zatirati jetiko in pomagati jetičnim. Človeško življenje ima kljub vsemu svojo ceno in življenje posameznika med malim narodom je še tem bolj dragoceno. Tudi v teh časih ne smejo zakrkniti vsa srca; zdaj je prav za prav še potrebneje, da so odprta plemenitim čustvom, da ne podivjamo v času postrene borbe za obstanek. Vsako spomlad so nas prejšnja leta teden dni bolj živo opozarjali, kako silno potrebno je, da varujemo narod pred eno najhujših socialnih bolezni, jetiko, in da jo zatiramo vzajemno, s prostovoljno mobilizacijo gmotnih sil. Letos maja pa ni bilo prilike za organizacijo protituberkuloznega tedna. Ko zdaj Protituberkulozna zveza v Ljubljani opozarja, da je potrebno zatirati jetiko tudi nadalje, navajamo nekaj podatkov o zdravstvenih razmerah v Ljubljani.

Iz letnega poročila mestnega fizikata o zdravstvenih razmerah v Ljubljani je razvidno, da spada naše mesto med najbolj zdrava mesta na svetu po mali umrljivosti za tuberkulozo. To je v veliki meri tudi zasluga organiziranega zatiranja jetike pri nas. Protituberkulozna zveza si je z organizacijo protituberkuloznih dispanzerjev po vsej Sloveniji pridobila vprav zgodovinske zasluge za naš narod. Dispanzerji opravljajo eno najpotrebnejših socialnih nalog. V njih bolniki niso deležni le brezplačne zdravniške pomoči, temveč tudi vsaj do neke mere socialne pomoči. Tako nudi ljubljanski dispanzer revnim jetičnim bolnikom pomoč z mlekom, nudi jim razkuževalna sredstva, zaščitne sestre obiskujejo bolne ljudi na domovih in jim pomagajo z nasveti itd. Protituberkulozni dispanzer je nedvomno ena najpotrebnejših zdravstveno socialnih ustanov v vsakem večjem kraju.

Zdaj imajo protituberkulozni dispanzerji še tem večji pomen, ker iz nekaterih krajev ni več mogoče pošiljati bolnikov v zdravilišča, čeprav bi bila sredstva v ta namen. Potrebno je še tem skrbnejše zdravniško nadzorstvo nad bolniki in še večjo skrb je treba posvetiti ogroženim otrokom v družinah z jetičnim bolnikom. Če bi dispanzer ne storil nič drugega, kakor da je vodil evidenco nad jetičnimi bolniki in si prizadeval, da bi vsaj rešil ogrožene otroke pred nevarnim obolenjem, bi imel pravico do obstoja. Ljubljanski dispanzer je pa opravil lani 9759 zdravniških pregledov, med njimi 4700 rentgenskih. V evidenci je bilo 209 bolnikov z odprto tuberkulozo. Mnogo več bolnikov z odprto jetiko v Ljubljani ni, ker so zelo redki posamezniki, ki ne bi iskali pomoči v dispanzerju, če se ne morejo zdraviti na svoje stroške ali na račun bolniških blagajn. Zadnja leta pa še ni bilo dovolj tesne zveze med bolnicami in dispanzerji; bilo bi namreč potrebno, da bi uprave bolnic sporočale dispanzerjem, ko odpuste jetičnega bolnika. V dispanzerjih se zanimajo iz razumljivih razlogov tudi za tiste bolnike, ki so odpuščeni iz bolnic in zdravilišč, kajti velika nevarnost, da bolnik zopet resno zboli, ko se vrne v staro okolje, čeprav je navidez povsem zdrav.

Nizka umrljivost za tuberkulozo v Ljubljani nas ne sme zavesti; en sam obisk v dispanzerju bi vas prepričal, kako veliko in naporno delo je pobijanje jetike v mestu. Upoštevati moramo tudi, da v dispanzerju iščejo zdravniške in socialne pomoči razen domačinov številni brezdomci iz drugih krajev. Tudi teh ljudi, ki so pomoči najbolj potrebni, ne morejo odklanjati v dispanzerju, zlasti še, ker nimamo za nje azila. Vodje dispanzerja že več let predlagajo ustanovitev azila za brezposelne jetične bolnike v Ljubljani. To bi bilo v interesu zdravstva silno potrebno, ker revni jetični ljudje raznašajo po vsem mestu od hiše do hiše bolezenske klice, ko moledujejo za podpore.

Žal pa dispanzer sam posluje že dolga leta v neprimernih, mnogo pretesnih prostorih, kjer je resno ogroženo zdravje osebja in je delo zelo otežkočeno. Mestni občini so predlagali, naj bi priključila dispanzer med svoje ustanove in pod svojo upravo.

Kdor ve, koliko truda — ki ostane pogosto brez vsakega uspeha — je treba, da bi zbrali za nujne potrebe dispanzerja ter za socialno pomoč najrevnejših bolnikov vsaj nekaj sredstev pri zasebnikih, bo razumel apele, ki jih naslavlja Protituberkulozna zveza na javnost. Vendar je treba izreči priznanje mnogim anonimnim plemenitim darovalcem, ki ne pozabljajo na najnesrečnejše trpine v dobrih in ne v hudih časih.

Umrljivost za tuberkulozo je bila lani v Ljubljani na 5. mestu, med tem ko je bila umrljivost za rakom in novotvorbami že na tretjem. Umrlo je 62 domačinov. Toda upoštevati moramo, da je v Ljubljani umrlo za jetiko še 45 nedomačinov. Med nedomačini, ki jih je lani pokosila jetika, je bilo 36 moških. Ta številka je zelo zgovorna: moških je bilo štirikrat več v veliki meri pač zaradi tega, ker je jetika izbirala svoje žrtve predvsem med revnimi brezdomci, kakršnih se potika iz kraja v kraj mnogo več kakor žensk. Tudi iz tega je razvidno, kako zelo bi bil potreben v Ljubljani azil za jetične. Umrljivost za tuberkulozo je znašala med samimi Ljubljančani lani le 7.05%, predlanskim 8.92 in l. 1938 9.8% (vseh smrtnih primerov). L. 1918 je znašala umrljivost med Ljubljančani za jetiko 29.1 na 10.000 prebivalcev, predlanskim pa samo 14.4.

Dovolj aktualno je, da smo vas spomnili na vse to zdaj; najpotrebnejše delo za skupnost je treba nadaljevati tudi v novih razmerah. Zdravje naroda ostane tudi v prihodnje ideal. Zato pa bomo morali skrbeti, da se zdravstvene razmere ne bodo poslej vsaj poslabšale, vsekakor pa bi morali stremeti, da bi zdravstveno socialno delo še bolj upešno nadaljevali v korist vsega naroda.

Pomlad na Norveškem

Norvežani preživljajo proces globoke notranje izpremembe

Tudi na severu Evrope se je pomlad letos znatno zakasnila, zato je bila pa tem lepša. V norveških fjordih so se pojavile bele jadrnice, v pristanišču Oslo so ponujali ribiči za nekaj oerov rdeče morske rake, vrtovi in gozdovi so se odeli v bujno zelenje, jasne noči so bile vlažne. Tako je prišla pomlad v prestolnico Oslo, ki ima svojo posebno mikavnost. To ni samo pristanišče in glavno mesto, temveč tudi letovišče. Z okoliških hribov se razprostirajo bujni gozdovi prav do mesta. Z verand hiš, zgrajenih večinoma iz lesa, se odpira zlasti spomladi krasen razgled na mesto, zalito s solnčnimi žarki na sinje fjorde in z gozdovi pokrite otoke. Široka, rahlo vzpeta glavna ulica Carl Johan Gate je proti večeru izredno živahna. Po nji promenira meščanstvo v velikih množicah. Mnoga dekleta spremljajo nemški častniki. Moški so dobro oblečeni, tradicijonalna mikavnost in blagostanje se pa vidita bolj na svetlolasih, visoko raščenih dekletih in ženah.

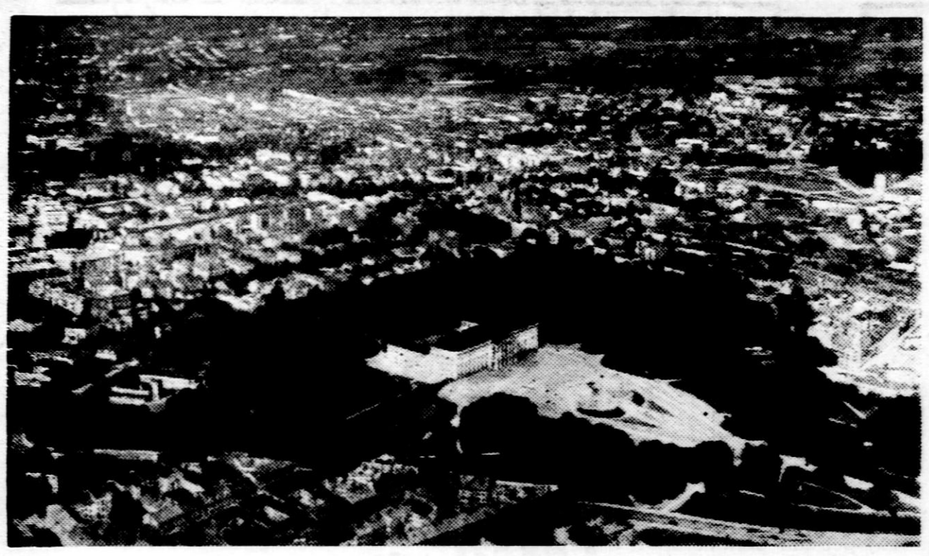

Oslo — castello reale. — Oslo — kraljev grad.

Pred vojno je Norveška izvažala svoje maslo v Anglijo, od koder je uvažala premog in mineralna olja. Ogromne vodne sile so bile neizkoriščene, ker Angleži niso hoteli s svojim denarjem graditi Norvežanom hidrocentral, saj bi s tem zavrli izvoz svojega premoga. Poleg stortinga v Oslu je bila do okupacije največja prostozidarska loža. Do zadnjega je na Norveškem malokdo čital Hamsuna, ker je bil knjižni trg preplavljen z angloameriško literaturo. Zamorski glasbi iz Amerike so dajali povsod prednost in lesene stavbe so veljale za nemoderne. Zdaj je v tem pogledu drugače.

Pred stortingom (parlamentom) v Oslu prireja nemška vojska vsak dan koncert na prostem. V velikih kinematografih, osredotočenih tudi v tej glavni ulici, ne prikazujejo več nemških filmov, pač pa so prikazovali v njih več tednov zapored nemška filma »Zmaga na zapadu« in »Kraljičino srce«. V operi so stalno gostovali nemški umetniki. Po mestu se vidi mnogo Quislingovih dobrovoljcev v modrih uniformah. Quislingov pokret se vedno bolj širi tudi v prestolici. K temu je mnogo pripomogla nova knjiga o Quislingu, ki opisuje njegovo junaško borbo proti lakoti in legarju, v letih 1922/23 v Ukrajini, kjer je mladi polkovnik rešil na tisoče človeških življenj. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in vidiš jo pogosto kraj norveške izdaje Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«, ki je izšla šele nedavno.

Otoki so poleti cilj izletov in kraj počitka za vse prebivalce Osla. Noči so zdaj seveda že jasne in tople, pa tudi spomladi so že prihajali na otoke prvi izletniki, pogosto starši z otroci, opremljeni z nahrbtniki, v katerih so prinašali s seboj jestvine. Najraje hodijo prebivalci Osla v dolino Sogne ali fjord Tyri. Tudi kolesarjev je v Oslu mnogo. Po bližnjih gozdovih je zdaj vse polno šotorov, v katerih preživlja počitnice zlasti mladina. Izletnikom v Holmekollen se radi pridružijo nemški vojaki. Če bi nosili norveške uniforme bi človek niti ne opazil, da je v prestolnici države, ki je čutila vojno na lastni koži.

Pomlad je šla tudi dalje proti severu preko Bergena, Tromsö in Kirkensa tja do Narvika. Tod je divjala pred dobrim letom vojna vihra, ki so pa njeni sledovi skoraj že povsod zabrisani. Svetle, prijazne hiše stoje zopet v rudarskem pristanišču Narwiku. Otroci se gredo tu vojake med zaraščajočimi temeljnimi kamni, preko katerih je divjala vojna vihra proti železnici, po kateri že zopet redno prevažajo železno rudo. Nikjer ne vidiš nobenih sledov bede. Če ljudje vendarle preživljajo vojno in njene posledice, se jim ne pozna, da bi to na nje vplivalo. Vendar pa preživljajo proces globoke izrpemembe, ki je posegla prav do korenin. Politični in gospodarski kurz dežele se je zasukal za 90 stopinj in usmeril na novi kontinent.

Izumitelj samokresa

Dansko mesto Rudkjoeving je proslavilo te dni 150letnico rojstva Petra Rasmussena, izumitelja avtomatičnega strelnega orožja. Rasmussenovi starši so bili siromašni kmetje. Že kot deček je kazal Rasmussen izredne sposobnosti. Kmalu je dobil v domačem kraju službo v pisarni, potem pa je postal upravitelj posestva in končno sam posestnik. Med Napoleonovimi vojnami proti Angležem je jel razmišljati o strelnem orožju, ki je pomenilo pozneje velik preokret v vojskovanju.

In res se mu je posrečilo izdelati revolverski mehanizem s tem, da je takratni običajni puški priključil magacin. Kodanjsko vojno ministrstvo, ki mu je Rasmussen ponudil svoj izum, pa ga je proglasilo za neznatno izboljšanje in ga ni hotelo praktično izkoriščati. Pač pa so takoj segli po njem Angleži, ki so poiskali izumitelja in hoteli od njega kupiti izum. Po svojih vojnih izkušnjah z njimi je pa Rasmussen ponudbo odklonil. Čez leto dni se je pojavil na trgu podoben izum Američana Golberta. S prvim Rasmussenovim samokresom, ki mu je služil za vzorec, se je dalo v 20 minutah ustreliti 16-krat. Rojstno mesto je postavilo zdaj Rasmussenu lep spomenik.

Grešnice

Sloveči avguštinski menih Abraham s Santa Clara, s pravim imenom Ulrich Megerle, iz Krähenheimstätta na Švabskem, ki je bil 40 let dvorni pridigar na Dunaju in ki je umrl leta 1790, je znal biti v svojih pridigah duhovit, pa tudi strupen. Nekoč na dan sv. Magdalene se je razjezil na vse grešne Magdalene. Na prižnici je zagrozil, da pokaže na glavno grešnico. Dvignil je roko, da bi udaril po nji z brevirjem in naenkrat so se zdrznile vse v cerkvi navzoče ženske. Šele potem se je pričela prava pridiga.

Horoskop za tekoči teden

od 7. do 13. julija 1941 — Tranziti planetov s Soncem ob rojstvu

Ljubljana, 7. julija.

Rojeni med 22. januarjem in 19. februarjem v Vodnarju: Rojenim v januarju prete nezgode zaradi opozicije Pluta. Opozicija bo učinkovala še vsa prihodnja leta. Ugodna pa je pozicija Marsa, kar stopnjuje odporno moč. Vsi ostali naj bodo skrajno previdni.

Rojeni med 20. februarjem in 20. marcem v Ribah: Smola, ki so jo imeli doslej v februarju rojeni v vseh denarnih zadevah, se zdaj prijemlje rojenih med 1. in 10. marcem, in to zaradi neugodnega položaja Jupitra.

Rojeni med 21. marcem in 20. aprilom v Ovnu: Ni izgledov več za srečo v kupčijah, pač pa je teden ugoden za urejevanje uradnih in podobnih zadev. Mars še vedno ograža zdravje, posebno tistih, ki so rojeni v marcu.

Rojeni med 21. aprilom in 21. majem v Biku: Dobri in zli planeti bodo prinesli srečo in smolo. Pazite, da se ne boste ognili sreči, ko se boste otresali smole.

Rojeni med 22. majem in 21. junijem v Dvojčkih: Sreča se vam plaho približuje, vendar je treba vaše delavnosti in truda, da bo koristna. Dobri poziciji Venere in Jupitra vam pomagata do veljave in ugleda.

Rojeni med 22. junijem in 21. julijem v Raku: Kritični aspekti ogražajo vse uspehe, ki ste jih doslej dosegli, vendar lahko še vse rešite, ker sta Merkur in Sonce naklonjena.

Rojeni med 22. julijem in 23. avgustom v Levu: Rojeni v juliju in v sredini avgusta naj se ne zanašajo preveč na svoje osebne sposobnosti. V denarnih zadevah kaže na zboljšanje.

Rojeni med 24. avgustom in 23. septembrom v Devici: Posebno dober teden za uspehe v umetniških poklicih, pa tudi za trgovske posle.

Rojeni med 24. septembrom in 23. oktobrom v Tehtnici: Rojeni v septembru bodo imeli srečo v družabnem življenju. Venera in Pluto sta jim naklonjena. Mars je pa v kritičnem aspektu, kar kaže na poslabšanje zdravstvenega stanja.

Rojeni med 24. oktobrom in 23. novembrom v Škorpijonu: Ni nobenih tako hudih aspektov, da bi vas morali svariti, ni pa tudi takih, da bi vam lahko obetali kaj izredno dobrega.

Rojeni med 24. novembrom in 22. decembrom v Strelcu: Ne bilo bi prav, da bi na glas govorili o svojih finančnih načrtih, Venera in Pluto pa vam prinašata harmonično razpoloženje in vam pomagata k uveljavljenju v družbi.

Rojeni med 23. decembrom in 21. januarjem v Kozorogu: Rojeni v prvi in drugi tretjini znamenja imajo neugoden čas za zdravje. V kupčijah ni pričakovati uspehov. Na zboljšanje v nekaterih zadevah smejo računati rojeni sredi januarja. **B. K.**

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Nedelja, 6. julija: Okence. Izven. — Znižane cene. Igra skupina slovenskih mariborskih igralcev.

Ponedeljek, 7. julija: Via mala. Izven. Znižane cene. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

Olge Scheinpflugove »Okence« je veseloigra o nebogljenosti človeka, ki živi poglobljen v teoretični svet etike, a nima pravega razmerja do realnega življenja. Pomanjkanje življenjskih izkušenj ga pripelje v kočljive, neprijetne in za gledalce zelo komične situacije. Za občinstvo, ki ima rado lahke igre, bo dobrodošla. Igrali bodo: Jože Kovič, Rasbergerjeva, Kraljeva, Nakrst ter Vl. Skrbinšek, Blaž, Verdonik, P. Kovič, Košuta in Košič. Režiser: J. Kovič. Komedija ima štiri dejanja. Veljajo znižane cene.

»Via mala« zadnjič v letošnji sezoni. Ker začno v dramskem gledališču s popravili in urejevanjem odra, bo skupina mariborskih slovenskih igralcev v ponedeljek 7. julija zaključila dramsko sezono v dramskem gledališču. Vsi, ki niso videli »Vie male«, te krasne drame v odlični interpretaciji naših vrlih Mariborčanov, naj ne zamude prilike in si že v predprodaji preskrbe vstopnice. Cene znižane!

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Nedelja, 6. julija: Seviljski brivec. Red B. Gostovanje Anatola Manoševskega in koloraturke Šlehanove.

Ponedeljek, 7. julija: zaprto.

Torek, 8. julija: zaprto. (Generalka).

Sreda, 9.: Traviata. Izven. Gostovanje Kr. Rimske opere.

Četrtek, 10.: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Kr. Rimske Opere. Obe predstavi razprodani.

Gostovanje Rimske Kraljeve Opere v Ljubljani. Dne 9. in 10. julija bo gostovala Rimska Kraljeva Opera v Ljubljani. Odlični ansambel šteje 214 oseb, solistov, zbora, orkestra in baleta. Uprizorili bodo 9. julija Verdijevo »Traviato« v sledeči zasedbi: Violeta — Maria Caniglia, Alfred Benjamino Gigli, Germont — Gino Bechi, Flora — Maria Huder, Annina — Tina Macchia, Gaston — Adelio Zagonara, baron — Nicola Racoschi, marki — Gino Conti, doktor — Ernesto Dominici, služabnik — Biando Giusti, sel — Tonio Gici, Dirigent: Tullio Serafin. Režiser: Marcelo Govoni. Scenski načrti: Camillo Parravicini. Realizacija scenskih načrtov: Pericle Ansaldo. Kostumi: Mario Pompei. Koreograf: Aurelio M. Miloss. Prima balerina: Attilia Radice. **Vstopnice za obe predstavi, t. j. za »Traviato« in »Madame Butterfly«, ki bo 10. t. m., so že razprodane.**

Koloraturka Karla Šlehanova v partiji Rosine v »Seviljskem brivcu« bo gostovala v nedeljo zvečer ob 20. Šlehanova je debutirala lani ob sklepu sezone v naslovni partiji Donizettijeve »Lucije Lammermoorske«. Nadejati se smemo, da bo tudi njen letošnji nastop v partiji Rosine nadvse zanimiv, in ker je enkraten, opozarjamo nanj. Naslovno partijo bo pel Janko, grofa Almaviva — Manoševski k. g., don Basilia — Betetto, don Bartola — Zupan, Berto — Španova in seržanta — Anžlovar. Dirigent dr. Švara, režiser C. Debevec. **Opozarjamo, da bo predstava v nedeljo zvečer za abonente reda B.**

Prva nemška stenografija

V Zilbachu pri Meiningenu je deloval pred 150 leti kot nadučitelj na gozdarski šoli Friedrich Monsengeil. Rojen je bil leta 1773 kot edini sin župnika v Eisennachu. Mosengeil se je rad ukvarjal s pesnikovanjem. Pri tem je čutil potrebo, da bi čim hitreje spravil na papir to, kar mu je narekovala pesniška žilica. In poleg tega še nagla potreba hitrih beležk pri učiteljskem delu, ga je privedla na misel ustvariti črke odnosno znake, s katerimi bi se dalo pisati hitreje kakor z navadnimi črkami.

Tako je sestavil Mosengeil za lastno potrebo stenografijo in po nasvetu svojih prijateljev jo je izdal leta 1797 v Eisennachu v posebni knjigi. Svojo stenografijo je hotel uporabiti tudi za tisk, za izdajo nemških klasikov, da bi bila tako v krajši obliki njihova dela dostopna najširšim ljudskim slojem. Friedricha Monsengeila lahko torej smatramo za pionirja nemške stenografije.

Tito A. Spagnol: 29

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

Stričevo domnevo sem odločno zavrnil, toda to ni bilo točno. Nekaj, ne gola radovednost, me je gnalo in namesto da bi bil poslušal stričev nasvet, sem odšel takoj. čim se je bil stric umaknil v svojo sobo, v najhujši vročini v vilo.

Ko sem prispel tja, sta bila preiskovalni sodnik in državni tožilec komaj četrt ure prej obnovila zaslišavanje. V veži je sedel neki gost in kramljal polglasno z grofom Stampo in njegovim nečakom Luigijem. Stopil sem k njim in vprašal prav za prav samo, da bi spregovoril, če so videli barona Scalizzia.

Moj namen zavzeti zopet svoje mesto v salonu se ni dal kar tako doseči, ker mi je manjkal spremljevalec. Če bi bil odšel tja sam, bi se utegnil kdo zamisliti nad tem, če bi bil pa imel spremljevalca, bi se to nikomur ne zdelo sumljivo.

Ko sem stal tako še neodločen tu, sem zaslišal, da me nekdo kliče.

— Ah, vi ste to, doktor! Rad bi vas nekaj vprašal, če bi mi ne zamerili.

Bil je mladenič, ki mi je bil predstavljen tistega jutra, ko sem bil zaslišan in ki sem ga pomotoma smatral za zdravnika. Policijski komisar doktor Carati me je zaupno prijel pod roko in me potegnil v knjižnico.

— Tu lahko mirno govorimo, — je dejal. Sedel je in si prižgal cigareto. — Vi ste bili med prvimi, morda pa celo prvi tujec, ki je prestopil v noči zločina prag te hiše. Gotovo boste torej imeli svoje vtise o vedenju njenih stanovalcev. Najmanjša podrobnost nam lahko koristi pri tej zagonetni aferi. Začniva torej v gotovem redu. Kakšen vtis ste dobili takrat o vedenju grofičine družabnice? Ali je bila razburjena, nervozna ali mirna?

— Mislim, da človek v gotovih položajih ne more ostati miren. Mlada dama se mi je zdela razburjena. Videl sem, da je imela solze v očeh, toda v splošnem moram reči, da ni izgubila glave kakor druge ženske. Sicer pa nisem imel nobene prilike, da bi preizkusil svoj opazovalni talent, ker sem bil preveč zaposlen s svojimi zdravniškimi dolžnostmi.

— Dobro. Kaj pa grof Piero in grof Stampa?

O grofu Pieru se mi je zdelo, da z možatim dostojanstvom prenaša udarec in da kroti svojo bol. Kar se tiče grofa Stampe, vam pa moram odkrito povedati, da je mož, ki vzbuja malo simpatije; zato bi utegnil biti moj vtis pod vplivom tega čustva. S tem pridržkom bi trdil, da se mi je zdel takrat prav tak kakor vedno, z njegovim obrazom vyvišene brezbrižnosti. Sicer sem se pa kaj malo zmenil zanj.

Moj pogovor s komisarjem je trajal še nekaj časa. Zastavil mi je nekaj vprašanj, na katera sem pa mogel odgovoriti samo deloma. Pač se mi je pa slučajno posrečilo zvedeti to in ono od njega.

Tako zvane tehnične preiskave, ki jih je vodil on, so ostale brez vsakega uspeha. Nobenih prstnih odtisov ni bilo mogoče dobiti, nobenih sledov stopinj ni bilo na preprogah, na hodniku, niti na poteh skozi park. Pripomniti pa moram, da so bile le-te tlakovane z velikimi rdečkastimi in modrimi granitnimi kockami, kakor dvorišče pred vilo tako, da je bilo skoraj izključeno najti na njih sledove stopinj. Tudi velika cedra pri grofičinem balkonu ni kazala na svojih vejah in deblu nobenih znakov, ki bi se bili pa gotovo poznali, če bi bil kdo plezal po nji na balkon ali se spuščal z balkona. Tudi to je bila ena izmed domnev.

Vse to je s precejšnjo gotovostjo izključevalo vsako misel, da bi mogel biti morilec tujec. Po komisarjevem mneju ga je bilo treba iskati med stanovalci vile. Toda pri tem je bilo treba upoštevati dejstvo, da je šlo za dva umora, ki nista bila storjena ob istem času, na drugi strani pa pod različnimi okolnostmi. Najprej je bila našla smrt v molku speče vile grofica, za njo pa grof Silvio sredi vrveža, sledečega odkritju prvega umora ob času, ko so bili Karabinjerji že v hiši in ko se je bila preiskava že pričela.

— Ali je pa bilo treba pripisati drugo smrt res umoru ali samo slučajni nesreči? Na to vprašanje ni mogel nihče odgovoriti. V tem primeru niso prinesle rane nobenega pojasnila, ker se je sicer zdelo, da so posledica nesreče, prav tako bi pa lahko tudi bile v zvezi z zločinom. Kdo bi torej mogel z gotovostjo ugotoviti, da tudi grof Silvio ni postal žrtev zločina?

— Kaj pa nagib? — sem vprašal.

Komisar Carati, ki je dotlej sedel, je vstal in jel hoditi po sobi.

— Seveda, nagib, — je ponovil. — Saj niti to ni jasno, če se ne bo pojasnilo nenadoma. Toda po mojem mnenju bi izgubili mnogo časa, če bi hoteli iskati nagib.

— Toda gotovo bi olajšalo preiskavo, če bi vedeli, zakaj je bila grofica umorjena...

— Ah, križ božji! — je vzkliknil komisar, ni pa ničesar več pripomnil, čeprav sem to pričakoval. Molče si je zavihal z dvema prstoma brke, potem se je pa razkoračil pred menoj in me vprašal z iztegnjenim kazalcem:

— Povejte mi no, doktore, vi, ki poznate ljudi in ki ste poznali tudi razmere v rodbini Da Camino: Ali ste si že ustvarili svojo teorijo?

Komisar se je motil, če je mislil, da so mi znane rodbinske razmere, toda v tem prepričanju ga nisem hotel motiti.

— Kakšno teorijo? — sem vprašal.

— No, glede zločinčeve osebe... Glejte, saj vam ni nobena skrivnost, da nekateri rodbinski člani niso bili v posebno ugodnem gmotnem položaju. Mar niste mogli iz tega sklepati, da bi utegnil biti zločin v zvezi z dediščino?

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Vlad. Regally // Vsi v Ljubljani